



# Lastensuojeluosaaminen varhaiskasvatuksessa

## Lastensuojeluilmoitus varhaiskasvatuksessa

Sanna Rantanen

Opinnäytetyö, AMK  
Kesäkuu 2023  
Sosionomin tutkinto-ohjelma

**Rantanen, Sanna**

**Lastensuojeluosaaminen varhaiskasvatuksessa. Lastensuojeluilmoitus varhaiskasvatuksessa**

Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. **Kesäkuu 2023**, 47 sivua

Sosionomin tutkinto-ohjelma. Opinnäytetyö AMK.

Julkaisun kieli: suomi

Julkaisulupa avoimessa verkossa: kyllä

**Tiivistelmä**

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää ja tutkia varhaiskasvatuksen työntekijöiden osaamista ja tietoisuutta lastensuojeluilmoituksesta ja sen tekemisestä. Lisäksi tarkasteltiin työntekijöiden ajatuksia liittyen lastensuojeluilmoituksen tekemiseen liittyvän osaamisen kehittämiseen. Saatujen tutkimustulosten avulla voidaan laatia lastensuojeluilmoituksen teon toimintaohjeita varhaiskasvatukseen.

Tutkimus toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena ja tutkimusaineisto kerätiin sähköisellä webropol-kyselyllä. Kysely lähetettiin eräässä kaupungissa 14 varhaiskasvatusyksikön johtajalle, jotka jakoivat kyselyn henkilökunnalleen. Kyselyyn vastasi 17 varhaiskasvatuksen työntekijää, joista 11 oli varhaiskasvatuksen opettajaa, neljä lastenhoitajaa ja kaksi varhaiskasvatuksen yksikönjohtajaa.

Tutkimuksessa ilmeni, että varhaiskasvatuksen työntekijät olivat tietoisia lastensuojelulakiin kirjatusta ilmoitusvelvollisuudestaan ja kaikille työntekijöille oli selvää mistä syistä lastensuojeluilmoitus tulisi tehdä. Siitä huolimatta tutkimustulokset myös näyttävät, että varhaiskasvatuksen työntekijät tarvitsisivat enemmän tietoa lastensuojeluilmoituksen tekemisestä ja varsinkin siitä, mitä lastensuojeluilmoituksen tekemisen jälkeen sosiaalihuollossa tapahtuu.

Johtopäätöksinä voidaan todeta, että varhaiskasvatuksen työntekijät olivat saaneet koulutusta työnantajalta koskien lastensuojeluilmoitusta, mutta he kaipasivat edelleen vahvistusta osaamiselleen. Tuloksista oli myös nähtävissä, että ne työntekijät, jotka olivat työskennelleet yli 15 vuotta varhaiskasvatuksessa, olivat todennäköisemmin tehneet lastensuojeluilmoituksen.

Tutkimuksen tarkoitus oli tuottaa tietoa lastensuojeluilmoituksen tekemisestä ja siihen liittyvästä osaamisesta, jota voidaan hyödyntää varhaiskasvatuksen työntekijöille suunnattujen koulutusten suunnittelussa ja lastensuojelun ja varhaiskasvatuksen moniammatillisen yhteistyön kehittämisessä.

**Avainsanat (asiasanat)**

Varhaiskasvatus, lastensuojelu, lastensuojeluilmoitus, varhaiskasvatuksen ja lastensuojelun moniammatillinen yhteistyö.

**Muut tiedot (salassa pidettävät liitteet)**

-

**Rantanen, Sanna**

**Child welfare skills in early childhood education. Child welfare notification in early childhood education**

Jyväskylä: JAMK University of Applied Sciences, **June 2023**, 47 pages

Bachelor's Degree Programme in Social Services. Bachelor's thesis.

Permission for open access publication: Yes

Language of publication: Finnish

### **Abstract**

The aim of the study was to find out and investigate the knowledge and awareness of early childhood education staff concerning child welfare notifications and how to submit one. In addition, the employees' thoughts about developing their knowledge about submitting a child welfare notification were examined. With the help of the obtained research results, guidelines for submitting a child welfare notification can be drawn up for early childhood education.

The study was carried out as a qualitative study, and the research material was collected using an electronic Webropol survey. The survey was sent to the managers of 14 early childhood education units in a city, who distributed the survey to their staff. 17 early childhood education employees responded to the survey, of which 11 were early childhood education teachers, four were nannies and two early childhood education unit managers.

The research showed that early childhood education staff were aware of their obligation to report under the child welfare act and it was clear to all employees for which reasons a child welfare notification should be submitted. Nevertheless, the research results also show that early childhood education staff need more information about submitting a child welfare notification and especially about the process that starts in social services after submitting a child welfare notification.

As conclusions, it can be stated that the early childhood education staff had received training from the employer regarding the child welfare notification, but they still needed confirmation of their skills. The results also showed that those employees that had worked in early childhood education for more than 15 years were more likely to have submitted a child welfare notification.

The purpose of the research was to produce information about submitting a child welfare notification and related expertise, which can be used in the planning of trainings for early childhood education staff and in developing multi professional co-operation between child welfare services and early childhood education.

### **Keywords/tags (subjects)**

Early childhood education, child welfare, child welfare notification, multi-professional collaboration between early childhood education and child welfare

### **Miscellaneous (Confidential information)**

-

## Sisältö

<b>1</b>	<b>Johdanto</b> .....	<b>5</b>
<b>2</b>	<b>Varhaiskasvatus</b> .....	<b>7</b>
2.1	Mitä varhaiskasvatus on?.....	7
2.2	Kasvatusyhteistyö varhaiskasvatuksen ja huoltajien välillä .....	8
2.3	Huolen puheeksi ottaminen .....	9
2.4	Varhaiskasvatuksen rooli ennaltaehkäisevässä lastensuojelussa.....	10
<b>3</b>	<b>Lastensuojelu</b> .....	<b>12</b>
3.1	Lastensuojelun tehtävä .....	12
3.2	Lastensuojeluilmoitus ja ilmoitusvelvollisuus .....	13
3.3	Lastensuojelutarpeen selvitys.....	15
<b>4</b>	<b>Lastensuojelun ja varhaiskasvatuksen yhteistyö</b> .....	<b>16</b>
<b>5</b>	<b>Tutkimuksen toteutus</b> .....	<b>18</b>
5.1	Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset.....	18
5.2	Tutkimuksen menetelmä ja aineistonkeruu .....	19
5.3	Aineiston analyysi.....	21
<b>6</b>	<b>Tutkimustulokset</b> .....	<b>22</b>
6.1	Vastaajat ja taustatiedot .....	23
6.2	Lastensuojeluilmoituksen tekeminen varhaiskasvatuksessa.....	23
6.3	Varhaiskasvatuksen työntekijöiden näkemykset osaamisesta .....	27
<b>7</b>	<b>Pohdinta ja johtopäätökset</b> .....	<b>29</b>
7.1	Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus .....	33
7.2	Jatkotutkimus ja kehittämisideat .....	34
	<b>Lähteet</b> .....	<b>36</b>
	<b>Liitteet</b> .....	<b>39</b>
	Liite 1. Kysely .....	39
	Liite 2. Saatekirje esihenkilöille .....	43
	Liite 3. Saatekirje työntekijöille .....	44
	Liite 4. Sisällönanalyysi .....	45
	<b>Kuviot</b>	
	Kuvio 1. Kyselyyn vastanneiden taustatiedot .....	23
	Kuvio 2. Lastensuojeluilmoituksen tekemiseen johtavat syyt.....	26

# 1 Johdanto

Jokaisella lapsella on oikeus turvalliseen ja onnelliseen lapsuuteen. Lapsen hyvinvoinnista vastaavat ensisijaisesti vanhemmat ja muut huoltajat, mutta perheillä on myös oikeus saada yhteiskunnan apua näihin tehtäviin. Varhaiskasvatus on suuressa roolissa pienten lasten hyvinvointia ja kehitystä edistävänä palveluna. Siitä syystä varhaiskasvatuksella on erinomainen mahdollisuus toimia olennaisena osana lasten oikeuksien edistämässä ja toteuttamisessa. On myös äärimmäisen tärkeää, että varhaiskasvatuksessa työskentelevät ammattilaiset tuntevat lasten oikeudet ja osaavat toteuttaa niitä parhaalla mahdollisella tavalla. (Heinonen, Iivonen, Korhonen, Lahtinen, Muuronen, Siimes ja Semi 2016, 140–141.)

Vuonna 2021 varhaiskasvatus tavoitti 77 % 1-6-vuotiaista lapsistamme, joten varhaiskasvatus tavoittaa valta-osan suomalaisista lapsista. (Varhaiskasvatus 2020). Varhaiskasvatus on avainroolissa lasten tuen tarpeen havainnoinnissa, ja he pystyvät tukemaan omalla perustyöllään lapsia, sekä heidän perheitään. Varhaiskasvatuksen rooli ennaltaehkäisevän lastensuojelun toteuttamisessa on merkittävän suuri ja lastensuojelulain pykälä 3a § määrittelee varhaiskasvatuksen ennaltaehkäiseväksi lastensuojeluksi. Ennaltaehkäisevän lastensuojelun on tarkoitus edistää ja turvata lapsen kasvua ja kehitystä, eikä lapsen tule olla lastensuojelun asiakas saadakseen ennaltaehkäiseviä palveluita. (Lastensuojelulaki 2007/417, 3a §.) Saastamoinen (2016) kuitenkin toteaa, että yleisesti ottaen varhaiskasvatuksesta silti otetaan liian vähän yhteyttä lastensuojeluun. Syynä siihen voi olla se, että varhaiskasvatuksen työntekijöillä ei ole tarpeeksi tietoa lastensuojelusta tai he eivät tiedä, mihin voisivat olla yhteydessä, jos huoli lapsesta herää. (Mts. 196–197.) Näiden seikkojen vuoksi varhaiskasvatuksen työntekijöiden lastensuojeluosaaminen on ensiarvoisen tärkeää lapsen edun toteutumisen näkökulmasta. Tämän opinnäytetyön aihe on yhteiskunnallisesti ajankohtainen edellä mainituista syistä.

Vuonna 2018 voimaan tulleen uuden varhaiskasvatustlain myötä varhaiskasvatukseen lisättiin yksi uusi ammattinimike, varhaiskasvatuksen sosionomi (Varhaiskasvatustlain 540/2018). Varhaiskasvatuksen sosionomin työskentely varhaiskasvatusryhmässä takasi sen, että jokaisessa ryhmässä olisi sosiaalihuollon ammattilainen, jonka ydinosaamista on perheiden kanssa työskentely ja verkostoissa toimiminen. Nivala ja Rönkkö (2021) kiteyttävät, että varhaiskasvatus tarvitsee monenlaista asiantuntijuutta ja on äärimmäisen tärkeää, että varhaiskasvatuksessa

tunnistetaan kaikkien siellä työskentelevien erityisosaaminen ja osataan antaa sille tilaa (Mts. 128, 132).

Kuusikko-työryhmän (2021) raportin mukaan ns. kuutoskaupungeissa (Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Oulu ja Turku) lastensuojeluilmoituksia tehtiin vuonna 2021 yhteensä 61338, joista varhaiskasvatus teki 1721. Lisäksi Tampereella tehtiin vuonna 2021 yhteensä 5410 lastensuojeluilmoitusta, joista vain 156 tuli varhaiskasvatuksesta. Ilmoituksia tehdään Tampereella vuositasolla eniten terveystalouksista (1127) ja koulusta (1008), mikä näkyy myös ilmoitusten ikäjakaumassa. Varhaiskasvatusikäisistä 0–6-vuotiaista lapsista tehdään verrattain vähän lastensuojeluilmoituksia. Tampereella tehtiin varhaiskasvatusikäisistä lapsista vuoden 2021 aikana yhteensä 896 ilmoitusta, kun taas kouluikäisistä 7–17 vuotiaista ilmoituksia tehtiin yhteensä 2375. (Kuusikko-raportti 2021, 73.) Terveystalouksien- ja hyvinvoinninlaitoksen tekemässä tilastoraportissa on nähtävissä samankaltaisia tuloksia (Lastensuojeluilmoitusten määrä on kaksinkertaistunut kymmenessä vuodessa 2020, 17).

Tämän opinnäytetyön taustalla oli opinnäytetyöntekijän omakohtainen kokemus siitä, että lasten kanssa työskentelevillä varhaiskasvatuksen työntekijöillä ei ole ollut tarvittavaa tietoa lastensuojeluilmoituksen tekemisestä. Tästä syntyi ajatus selvittää ja tutkia varhaiskasvatuksen työntekijöiden kokemuksia ja osaamista koskien lastensuojeluilmoitusta ja sen tekemistä. Tutkimuksen tarkoitus on tuottaa tietoa lastensuojeluilmoituksen tekemisestä ja siihen liittyvästä osaamisesta, jota voidaan hyödyntää varhaiskasvatuksen työntekijöille suunnattujen koulutusten suunnittelussa ja lastensuojelun ja varhaiskasvatuksen moniammatillisen yhteistyön kehittämisessä.

Aineisto kerättiin kyselylomakkeella ja se analysoitiin laadullisen tutkimuksen sisällönanalyysillä. Opinnäytetyön tietoperustassa avattiin tutkimuksen kannalta keskeisimmät käsitteet, jotka olivat lastensuojelu, varhaiskasvatus, lastensuojeluilmoitus, ilmoitusvelvollisuus ja varhaiskasvatuksen ja lastensuojelun moniammatillinen yhteistyö. Tiedonhankinta toteutettiin systemaattisena ja manuaalisena tiedonhakuna. Opinnäytetyön tiedonhankinnassa käytettiin seuraavia hakusanoja ja hakulausekkeita: *”lastensuojelu AND varhaiskasvatus, varhaiskasvatus AND lastensuojeluilmoitus, varhaiskasvatus AND huolen puheeksi otto, varhaiskasvatus AND ehkäisevä lastensuojelu, varhaiskasvatus AND moniammatillinen yhteistyö, varhaiskasvatus AND lastensuojeluilmoitus, early childhood education AND child welfare, multi professional co-operation between child*

*welfare services and early childhood education.*” Näitä hakusanoja ja lausekkeita käytettiin kolmessa eri tietokannassa Finna:ssa, Theseuksessa ja Google scholarissa.

## 2 Varhaiskasvatus

### 2.1 Mitä varhaiskasvatus on?

Varhaiskasvatuksen perustehtävänä on lapsen suunnitelmallinen ja tavoitteellinen kasvatus. Se yhdistyy osaksi isompaa opetuksen ja hoidon kokonaisuutta. Tämän kokonaisuuden tavoitteena on luoda lapsen kasvulle ja kehitykselle turvallinen ympäristö. (Heinonen ym. 2016, 20–21.) Heinonen ja muut (2016, 142–148) korostavat, että jo varhaiskasvatuksen suunnittelulla ja laadinnalla on tärkeä rooli lasten oikeuksien toteutumisessa, koska varhaiskasvatuksessa on kaikilla tasoilla otettava huomioon lasten ihmisoikeudet ja perusoikeudet. Varhaiskasvatuksen toimintamuotoihin kuuluvat 0-6-vuotiaille lapsille päiväkoti, perhepäivähoito, sekä avoin varhaiskasvatustoiminta. Ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta on huoltajilla, mutta varhaiskasvatuksella on suuri rooli lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisessa omalta osaltaan. Varhaiskasvatus toimii myös tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden puolestapuhujana. Parhaimmillaan tukee syrjäytymisvaarassa olevia lapsia. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 17–18.)

Varhaiskasvatusta ohjaa varhaiskasvatuslaki (540/2018), jonka uudistuksella vuonna 2018 pyrittiin vielä paremmin turvaamaan jokaisen lapsen kuulluksi tuleminen ja osallisuuden varmistaminen (Mahkonen 2018, 22–23). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet toimivat varhaiskasvatuksen järjestämisen tukena. Ne määrittävät varhaiskasvatuksen suunnittelua ja toteuttamista. Niiden päätehtävänä on edistää varhaiskasvatuksen yhdenvertaisuuden toteutumista koko maassa ja nämä perusteet on valmisteltu opetushallitus yhdessä muiden tarvittavien tahojen kanssa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 7–8.) Jokaiselle lapselle tulee laatia oma varhaiskasvatussuunnitelma. Suunnitelman tarkoitus on yhdessä vanhempien ja lapsen kanssa tehdä suunnitelma, jolla tuetaan lapsen yksinäistä kehitystä ja oppimista.

Varhaiskasvatussuunnitelmalla taataan, että lapsen omat vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet huomioidaan varhaiskasvatuksessa. Näiden seikkojen vuoksi lapsen omat mielipiteet ja toiveet tulee selvittää suunnitelmaa laadittaessa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 10-11.)

Varhaiskasvatustilain (540/2018) ja varhaiskasvatussuunnitelman lisäksi varhaiskasvatusta ohjaavat myös kansainväliset lapsen oikeuksia määrittävät sopimukset, kuten esimerkiksi Suomessa vuonna 1991 voimaan tullut YK:n lasten oikeuksien sopimus. Saastamoinen (2016, 32–33) kiteyttää, että tämä sopimus on lapsen oikeuksien keskeinen perusta, jota täydentävät omalta osaltaan myös Suomen lait kuten lastensuojelulaki (417/2017) ja sosiaalihuoltolaki (1301/2014).

Unicef linjaa (2022) että, lapsen oikeuksien sopimuksen tärkein tavoite on olla turvaamassa kaikille lapsille elämän perusedellytykset ja olla takaamassa jokaisella lapsella turvallinen kasvu ympäristö. Sopimuksessa on velvoite turvata lapsen hoiva ja huolenpito, sekä asianmukainen terveydenhuolto, hoito ja huolenpito. Kaikki ihmisoikeussopimukset koskevat lapsia, mutta YK:n sopimus pureutuu vielä syvemmin lastenoikeuksien toteutumiseen. Yleissopimukseen on listattu yleisperiaatteita, jotka on huomioitava kaikissa sopimuskohtien tulkinnassa. Näitä ovat lapsen näkemysten kunnioittaminen, syrjimättömyys, lapsen etujen ensisijaisuus, lapsen oikeus elämään ja henkiinjäämiseen, sekä kehittymiseen. (Lastenoikeuksien sopimus: tiivistettynä, 2022.)

Stenvall (2021) toteaa, että lapsen näkemysten kunnioittaminen on osa osallisuutta, jota pitäisi arjessa vahvistaa. Varhaiskasvatuksen rooli on suuri myös lapsen osallisuuden rakentumisessa. Varhaiskasvatus pystyy omalla työskentelyllään takamaan, että jokaisella lapsella on mahdollisuus olla lapsi. (Mts. 167-177.) Varhaiskasvatustilain (540/2018) velvoittaa myös ottamaan huomioon lasten mielipiteen ja mahdollistamaan osallisuuden. Varhaiskasvatustilain suunnitelman perusteissa osallisuus nähdään myös yhtenä keskeisenä lähtökohtana varhaiskasvatusta suunniteltaessa. (Varhaiskasvatustilain perusteet 2022, 27).

## **2.2 Kasvatusyhteistyö varhaiskasvatuksen ja huoltajien välillä**

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on yksi onnistuneen varhaiskasvatuksen tukipilareista, jota tukemassa on Suomessa varhaiskasvatusta ohjaava varhaiskasvatustilain perusteet. Varhaiskasvatustilainmassa todetaan, että yhteistyö huoltajien kanssa edistää lasten terveellistä ja turvallista kasvua sekä kehitystä. Yhteistyöllä on suuri merkitys, miten luottamus ja keskinäinen kunnioitus rakentuvat varhaiskasvatuksen ammattilaisten ja huoltajien välille. Onnistuneen kasvatusyhteistyön rakentaminen vaatii varhaiskasvatuksen henkilöstöltä kuitenkin aina aloitteellisuutta sekä kykyä ottaa lasten ja perheiden yksilölliset tarpeet huomioon. (Varhaiskasvatustilain perusteet 2022, 35.)



Kasvatusyhteistyöstä voidaan myös puhua kasvatuskumppanuutena, joka on parhaimmillaan vuosia kestävä kumppanuutta. Se tukee lapsen kasvua ja kehitystä niin varhaiskasvatuksessa kuin lapsen kotona. Tärkein osa kasvatusyhteistyössä on luottamus, joka rakentuu varhaiskasvatuksen työntekijöiden ja vanhempien välille. (Heinonen ym. 2016, 225-226.) Tämän vuoksi onkin tärkeää, että huoltajien kanssa jaetaan päivittäiset lasten tapahtumat ja kokemukset. Lisäksi on otettava huomioon, että huoltajien täytyy saada osallistua myös varhaiskasvatuksen toiminnan ja kasvatustyön suunnitteluun. Heidän tulee päästä kehittämään varhaiskasvatusta yhdessä henkilöstön kanssa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 35.)

### **2.3 Huolen puheeksi ottaminen**

Pyhäjoki ja Koskimies (2009) kuvaavat, että Suomessa on pitkään ollut käytössä varhaisen puuttumisen käsite. Se ei silti ole vakiintunut toimintatapa, jonka toimintaa pystyttäisiin kuvaamaan vain yhdellä tavalla. Varhainen puuttuminen liitetään yleisesti lasten, nuorten ja perheiden kanssa tapahtuvaksi toiminnaksi. Hallitusohjelmassa, sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisessa kehittämissuunnitelmassa sekä lapsi ja perhepolitiikan kehittämissuunnitelmissa käsitellään varhaista puuttumista. Näissä ohjelmissa on painotettu perheiden osallisuuden lisäämistä sekä ammattilaisten ja perheiden välistä avointa kommunikointia. Varhaisen puuttumisen käsite voidaan liittää huolen puheeksi ottamiseen, jota voidaan käyttää varhaisen puuttumisen työvälineenä. (Mts. 186-187.)

Heinonen ja muut (2016) linjaavat, että kun varhaiskasvatuksessa herää huoli lapsesta on tärkeää, että vastuun vanhempien kanssa keskustelusta ottaa se henkilö, jolla huoli on herännyt. Lähtökohtana huolen puheeksi ottamiselle on, että yhdessä perheen kanssa pohditaan heidän tilannettaan ja kartoitetaan minkälaisin tukitoimin lasta, ja koko perhettä voidaan tukea. Varhaiskasvatuksen työntekijöiden onkin oltava äärimmäisen sensitiivisiä huolen puheeksi ottamisessa sekä muistaa vanhempien kanssa dialogisen keskustelun tärkeys. (Heinonen ym. 2016, 188-189.)

Huolen puheeksi ottamiseen on kehitelty vuosien saatossa erilaisia työkaluja, joista osa on kehitetty suoraan varhaiskasvatuksen käyttöön. Pyhäjoki ja Koskimies (2009) toteavat, että Arnkilin ja Erikssonin (2000) kehittämän huolen vyöhykkeistön avulla ammattilainen pystyy tarkastelemaan oman huolensa vakavuutta sekä sitä, tarvitseeko lapsen tilanteeseen puuttua.

Huolen vyöhykkeistöä pystyy hyödyntämään huolen puheeksi ottamisessa. Menetelmän avulla työntekijä pystyy myös ottamaan vaikeitakin asioita varhaiskasvatuksessa vanhempien kanssa puheeksi. (Pyhäjoki ja Koskimies 2009, 186-187.)

Heinonen ja muut (2016) toteavat, että huolen puheeksi ottamista tukee lapsen havainnointi, joka on tärkeä osa varhaiskasvatuksen tavallista arkea. Havainnointia on tärkeä tehdä järjestelmällisesti varhaiskasvatuksen arjen erilaisissa tilanteissa, jotta jälkikäteen on helpompi arvioida lapsen mahdollisista tuen tarvetta. Havainnointi on lisäksi tärkeää kasvatusvastuun jakamisen näkökulmasta. Havainnoinnilla pystytään parhaimmillaan vaikuttamaan kasvattajien ja vanhempien yhteistyöhön. He painottavat, että havainnointia tehdessä on tärkeä ottaa lapsi myös mukaan keskusteluun. Tällöin otetaan huomioon lapsen oma kokemus eikä lapsen hyvinvoinnin käsitys ei perustu vain aikuisten ymmärrykselle lapsen arjesta ja sen mahdollisista haasteista. (Heinonen ym. 2016, 186-187.)

## **2.4 Varhaiskasvatuksen rooli ennaltaehkäisevässä lastensuojelussa**

Ehkäisevä lastensuojelu on käsitteenä vakiintunut 2000-luvulla, vaikka lapsia ja perheitä koskevaa ehkäisevää lastensuojelutyötä on tehty jo pidempään. Ehkäisevän lastensuojelun pääperiaatteina ovat avun ja tuen tarjoaminen riittävät varhain. Tällä tavalla pystytään ennaltaehkäisemään ongelmien syntymistä tai pahenemista. Tärkeimmässä roolissa ehkäisevän lastensuojelun toteuttamisessa ovat neuvolat, koulut ja varhaiskasvatus. (Heinonen ym. 2016, 177-178.) Heinonen ja muut (2016) toteavat, että varhaiskasvatus on iso osa nykyajan lapsen elämää. Varhaiskasvatuksen rooli yksilön näkökulmasta keskittyy lasten ja perheiden hyvinvoinnin edistämisen ja tukemisen näkökulman. Ja jo perustehtävää toteuttaessaan varhaiskasvatus toimii ennaltaehkäisevänä lastensuojeluna. Varhaiskasvatuksen roolia ehkäisevän lastensuojelun toteuttajana voidaan myös tarkastella yhteiskunnallisesta näkökulmasta. Tämän tarkastelun painopiste painottuu tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja lasten syrjäytymisen ehkäisyyn. (Heinonen ym. 2016, 180-181.)

Heinonen ja muut (2016) painottavat, että varhaiskasvatuksen keskiössä on ensisijaisesti lapsi, on tärkeää ottaa huomioon, että koko perheellä on merkitystä lapsen hyvinvointiin. Koska varhaiskasvatus kohtaa perheitä arjessa säännöllisesti ja tämän vuoksi varhaiskasvatuksella on keskeinen rooli lapsen kasvun ja kehityksen tunnistamisessa varhain. (Heinonen ym. 2016, 180-

181.) Lastensuojelulaissa (417/2017) ja varhaiskasvatus laissa (540/2018) otetaan ennaltaehkäisevän lastensuojelun toimintaperiaatteisiin sekä siihen, kuinka suuri rooli ennaltaehkäisevällä lastensuojelulla on lasten kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin turvaamisessa. Ehkäisevän lastensuojelun lähtökohtana on lastensuojelulaissa määritelty lapsen kasvun ja kehityksen turvaaminen sekä vanhemmuuden tukeminen.

Heinonen ja muut (2016) toteavat, että ennaltaehkäisevän lastensuojelun oikea-aikaisilla toimilla voidaan parhaimmillaan ennaltaehkäistä lastensuojeluasiakkuuden syntyä. Yleisesti ennaltaehkäisevän lastensuojelun toimien jälkeen perheille kuitenkin tarjotaan sosiaalihuollon palveluita. Jos ne todetaan riittämättömiksi, sitten vasta tarjotaan lastensuojelun palveluita. (Heinonen ym. 2016, 177-179.) Lastensuojelulaissa (417/2007) määritellään, että tuen antaminen lapsiperheille mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tulee aina olla lasten ja perheiden palveluiden ensisijainen tehtävä. Vuonna 2015 uudistettiin sosiaalihuoltolakia, joka vaikutti myös lastensuojelulakiin. Uudistamisen tavoitteena oli vähentää lastensuojeluntarvetta ja vahvistaa sosiaalihuollon palveluita. Tällä uudistuksella pyrittiin tarjoamaan resursseja siihen ennaltaehkäisevään työhön ja siihen, että perheiden tuen tarpeisiin pystyttäisiin vastaamaan yksilöllisesti. (Heinonen ym. 2016, 177-178.)

Ehkäisevä lastensuojelu on pitkään nähty tukitoimena, johon kannattaa panostaa ja lisätä resursseja, jotta perheet tulisivat autetuiksi jo peruspalveluilla. Tällä on suora vaikutus myös lastensuojelun asiakkuuksien määrään. Peruspalveluilla ja ennaltaehkäisevillä palveluilla on paras mahdollisuus tukea perheitä oikea-aikaisesti, sekä ehkäistä ongelmien syntymistä. (Araneva 2016, 111-113.) Rousu (2018) esittääkin, että lapset tarvitsevat rinnalleen vanhempiensa lisäksi rinnalle kulkemaan aikuisia, joilla on kykyä kuulla lasta. Parhaimmillaan tämä tarkoittaisi sitä, että lapsen arjessa olisi läsnä moniammatillinen ryhmä, jolla olisi kykyä tunnistaan alkavat ongelmat ja etsiä niihin apua ja ratkaisua. Tällaisia rinnalla kulkijoita ovat varhaiskasvatuksen ammattilaiset, joilla on suuri rooli lapsen elämässä. (Mts. 157).

Varhaiskasvatuksen tehtävänimikkeisiin tuli muutos vuonna 2018 voimaa tulleen varhaiskasvatuslain myötä. Varhaiskasvatukseen muodostettiin uusi, varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävänimike. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018.) Varhaiskasvatuksen sosionomin keskeisin työkuva on lasten ja perheiden tukeminen, sekä tiivis moniammatillinen yhteistyö eri

toimijoiden välillä sosiaali- ja terveysalalla. Varhaiskasvatuksen sosionomin erityisosaaminen painottuu siis lapsiperheille suunnattujen palveluiden kokonaisuuteen ja varhaiskasvatuksen sosionomilla on suuri rooli ehkäisevän lastensuojelun toteuttamisessa varhaiskasvatuksessa. (Karila, Kosonen & Järvenkallas 2017, 88, 105.)

Koivunen (2009) esittää, että varhaiskasvatusta voidaan myös käyttää yhtenä lastensuojelun avohuollon tukitoimena. Tällöin lastensuojelun työntekijä esimerkiksi suosittaa tai jopa velvoittaa, että perheen lapsi on varhaiskasvatuksen piirissä. Tällä pyritään varmistamaan lapsen perustarpeiden turvaaminen. Tässä yhteydessä varhaiskasvatuksen ja lastensuojelun yhteistyö nousee tärkeään asemaan. (Mts.12-16.) Lastensuojelulain 36§:ssa otetaan kantaa lastensuojelun avohuollon tukitoimiin. Pykälän 2. momentin mukaan varhaiskasvatuksen toimiessa avohuollon tukitoimena on tärkeää, että varhaiskasvatuksella ja lastensuojelulla on yhdessä määritellyt tavoitteet työskentelylle. Näitä tavoitteita tulisi myös säännöllisin väliajoin tarkastella. (Lastensuojelulaki 417/2007, 36§).

### **3 Lastensuojelu**

#### **3.1 Lastensuojelun tehtävä**

Lastensuojelun kolme perustehtävää ovat lapsen kasvuoloihin vaikuttaminen, vanhempien tukeminen sekä varsinainen lastensuojelu tehtävä (Lastensuojelulaki 417/2017, 2§). Nämä perustehtävät kiteytyvät myös lastensuojelulaissa, jonka tarkoituksena on turvata lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön (Räty 2015, 1). Vanhemmat ovat aina vastuussa ensisijaisesti lapsen huolenpidosta ja kasvatuksesta, mutta tähän tehtävään heillä on oikeus saada apua yhteiskunnalta. Lastensuojelussa tulee erityisesti korostaa asiakkaiden yhdenvertaisuutta. Sen tulee näkyä lastensuojelun arjessa esimerkiksi syrjimättömänä ja kunnioittavana kohteluna. (Lastensuojelulaki 417/2017, 2§.)

Lastensuojelun tehtävänä on myös ehkäistä lapsien ja perheiden ongelmia sekä pyrkiä puuttumaan niihin riittävän varhain. Lastensuojelua toteutettaessa on aina otettava ensisijaisesti huomioon lapsen etu, varsinkin silloin kun arvioidaan lastensuojelun tarvetta. On myös tärkeä muistaa, että lastensuojelun erityisvelvoite on huolehtia kaikkien lasten oikeuksista. Erityisesti niiden lasten, jotka ovat kaikkein vaikeimmassa asemassa. (Lastensuojelulaki 417/2017, 2-4§.)

Lastensuojelu jakautuu avohuollon, sijaishuollon ja jälkihuollon palveluihin. Ennen lastensuojeluasiakkuuden alkamista toteutetaan palvelutarpeen arviointi, jonka aika todetaan myös mahdollinen lastensuojeluasiakkuuden tarve. Lastensuojelu tulee ajankohtaiseksi silloin, kun ehkäisevän lastensuojelun keinot eivät enää yksinään riitä ja hyvinvointialueen peruspalvelut eivät enää tue tarpeeksi lapsen ja perheen tarpeita. Lastensuojeluntuki tarjotaan ensisijaisesti avohuollon tukitoimina. (Lastensuojelulaki 417/2017, 3§.) Lastensuojelulain alaisia palveluita ja tukitoimia voidaan tarjota joko lapselle yksin tai tarvittaessa niitä järjestetään lapsen vanhemmille, sekä muille lapsesta huolta pitävälle henkilöille (Räty 2015, 4).

### **3.2 Lastensuojeluilmoitus ja ilmoitusvelvollisuus**

Varhaiskasvatuksen työntekijöitä koskee ilmoitusvelvollisuus, joten he ovat velvollisia ilmoittamaan sosiaalihuoltoon, kun heillä herää huoli lapsesta. Lastensuojelulaissa (417/2007) on säädetty, että jos huoli herää, ei lastensuojeluilmoitusta voi jättää mistään syystä tekemättä. (Lastensuojelulaki 417/2007, 25§). Varhaiskasvatuksen työntekijöillä on mahdollisuus ottaa myös yhteyttä lastensuojeluun, jos he ovat epävarmoja lastensuojeluilmoituksen tekemisestä. On tärkeää lisäksi ottaa huomioon, että ilmoitusvelvollisuus ei lakkaa, vaikka työntekijä olisi jo aiemmin tehnyt kyseisestä lapsesta lastensuojeluilmoituksen. (Heinonen ym. 2016, 195.) Kuusikko-raportin (2021) mukaan kuutoskaupungeissa vuonna 2021 niistä lapsista kestä tehtiin lastensuojeluilmoitus, tehtiin keskimäärin 2 ilmoitusta (Kuusikko-raportti 2021, 21).

Varhaiskasvatuksen työntekijät eivät voi tehdä ilmoitusta nimettömänä. Velvollisuus lastensuojeluilmoituksen tekemisen ei poistu, vaikka lapsen huoltajat vastustavat ilmoituksen tekemistä. Työntekijän ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti voidaan tulkita virkavelvollisuuden rikkomiseksi. Tärkeää on myös se, että työntekijä kertoo huoltajille ja lapselle tekemästään lastensuojeluilmoituksesta, kuitenkin lapsen ikätaso huomioiden. Tämä mahdollistaa luottamuksen säilymisen varhaiskasvatuksen työntekijöiden ja vanhempien välillä sekä takaa omalta osaltaan yhteistyön jatkuvuuden varhaiskasvatuksen ja lapsen vanhempien välillä. (Räty 2015, 204-205.)

Kalliomaa (2022) käsittelee tutkimuksessaan varhaiskasvatuksen työntekijöiden ilmoitusvelvollisuutta koskien lastensuojeluilmoitusta. Hänen tutkimuksensa osoittaa, ettei varhaiskasvatuksen opettajien koulutuksessa käsitellä ilmoitusvelvollisuutta tarpeeksi. Kalliomaan

tutkimuksen tuloksista selviää, ettei koulutus ole tuonut haastateltaville lastensuojeluun liittyvää osaamista siinä määrin, kuin he toivoisivat. (Mts. 45) Myös Virkkalan (2022) tutkimuksessa todettiin, että kaikki varhaiskasvatuksen työntekijät eivät olleet tietoisia siitä, kenen vastuulla lastensuojeluilmoituksen tekeminen on. Moni työntekijä ajatteli ilmoituksen tekemisen olevan lastentarhanopettajan vastuulla. Virkkalan mukaan olisi tarpeen vahvistaa varhaiskasvatuksen työntekijöiden tietotaitoa siitä, mitä lastensuojelulain mukainen ilmoitusvelvollisuus tarkoittaa. (Mts. 69).

Lastensuojelulaissa (417/2007) määritellään kolme erilaista lastensuojeluilmoitusta. Ne ovat perusmuotoinen lastensuojeluilmoitus, ennakkollinen lastensuojeluilmoitus sekä pyyntö lastensuojelutarpeen selvittämiseksi (Mahkonen 2010, 217). Lastensuojeluilmoituksen voi tehdä joko suullisesti tai kirjallisesti. Jos ilmoitus tehdään suullisesti esimerkiksi puhelimitse, lastensuojeluilmoituksen vastaanottajan kirjaa asiakaskirjamerkintöihin ilmoituksen ja sen sisällön. Aina ei ole täysin selkeää, onko ilmoitus lastensuojeluilmoitus vai muu yhteydenotto viranomaiseen, kuten pyyntö lastensuojelutarpeen selvittämiseksi. (Räty 2019, 236.) Lastensuojeluilmoituksen sijasta varhaiskasvatuksen työntekijät voivat myös täyttää ilmoitusvelvollisuutensa myös yhteydenotolla sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi yhdessä lapsen vanhempien kanssa. Jos ilmoitusvelvollinen työntekijä on ottanut yhteyttä sosiaalihuoltoon, ei hänen tarvitse enää samojen syiden perusteella tehdä lastensuojeluilmoitusta. (Lastensuojelulaki 417/2017, 25a§.)

Lastensuojelutarvetta arvioitaessa on otettava huomioon myös syntymättömän lapsen avun tarve. Tällöin voidaan tehdä ennakkollinen lastensuojeluilmoitus, jos on perusteltua syytä epäillä, että syntyvä lapsi tulee tarvitsemaan lastensuojelun tukea välittömästi syntymänsä jälkeen. Sanamuoto ennakkollinen rajaa lastensuojeluilmoituksen tekemisen niihin tilanteisiin, joissa ilmoituksen tekijällä on lähes varmaa tietoa siitä, että syntyvän lapsen äidillä on päihdeongelma, vakava mielenterveyden häiriö tai hänellä on tulossa vapausrangaistus. (Räty 2015, 228.) Ennakollisen lastensuojeluilmoituksen tarkoitus on omalta osaltaan turvata odottavalle äidille ja lapsen tulevalle muulle perheelle jo raskausaikana riittävät tukitoimet. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös ennakkollista lastensuojeluilmoitusta. Kuitenkin ennakkollisen lastensuojeluilmoituksen ilmoituskynnys on aina korkeampi kuin tavallisen lastensuojeluilmoituksen. (Räty 2015, 228.)

Ennakollisen lastensuojeluilmoituksen tekemisen jälkeen lapselle ei kuitenkaan muodostu lastensuojelun asiakkuutta. Mahdollinen lastensuojeluasia tulee vireille ja asiakkuus alkaa vasta lapsen syntymän jälkeen. (Lastensuojelulaki 417/2007, 26§.) Kuusikko-raportin (2021) mukaan Tampereella tehtiin vuonna 2021 yhteensä 65 ennakkollista lastensuojeluilmoitusta. Kuusikko-raportissa ei kuitenkaan ole eritelty, kuka ennakkolliset lastensuojeluilmoitukset on tehnyt. Ennakollisista lastensuojeluilmoituksista on toistaiseksi saatavilla vähän tutkimustietoa. (Kuusikko-raportti 2021, 19.)

### **3.3 Lastensuojelutarpeen selvitys**

Lastensuojeluilmoitus aloittaa yleensä ensimmäisen vaiheen mahdollisen lastensuojelun asiakkuutta määrittävän prosessin, vaikka lastensuojeluilmoitus ei itsessään tee automaattisesti kenestäkään lapsesta lastensuojelun asiakasta (Hietämäki, Kuusinen, Pursi & Rajala 2017, 417). Lastensuojeluilmoitus aloittaa palvelutarpeen arvioinnin, joka tehdään sosiaalihuoltolain (1301/2014, 36§) mukaan kaikille, paitsi jos palvelutarpeen arvioinnin tekeminen on ilmeisen tarpeetonta. Tällaisia syitä voivat esimerkiksi olla, se jos perheen tilannetta on äskettäin arvioitu tai lapsella on jo lastensuojelun asiakkuus. Palvelutarpeen arviointi on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä lastensuojeluilmoituksen tai yhteydenoton vastaanottamisesta. Sen on valmistuttava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa lastensuojeluasian vireille tulosta. (Räty 2019, 233-234.)

Palvelutarpeen arvioinnissa sosiaalityöntekijä ja hänen mahdollinen työparinsa selvittävät ja arvioivat lastensuojelulain sekä sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen ja tukitoimien tarvetta. He myös arvioivat lapsen kasvuolosuhteita sekä huoltajien tai muiden hoidosta ja kasvatuksesta vastaavien henkilöiden mahdollisuuksia huolehtia lapsen hoidosta ja kasvatuksesta. Selvitys tehdään siinä laajuudessa kuin lapsen tilanne vaatii. (Räty 2015, 251-252.) Lastensuojelun asiakkuus alkaa, jos palvelutarpeen arvioinnin perusteella todetaan, että lapsi ja perhe tarvitsevat tuekseen lastensuojelun apua. Tarve lastensuojelulle on silloin, jos lapsen kasvuolosuhteet vaarantavat lapsen kehitystä tai lapsi omalla käytöksellään vaarantaa terveyttään tai kehitystään. Tällöin lapsen asiakkuus siirtyy lastensuojelun avohuoltoon ja asiakasprosessista vastaa lastensuojelun moniammatillisessa tiimissä toimiva avohuollon sosiaalityöntekijä. Sosiaalityöntekijä ja moniammatillinen tiimi ottavat yhdessä vastuuta perheen ja lapsen tukemisesta. Lastensuojelun tiimi voi tarvittaessa koordinoida myös lapsen ja perheen muiden

palveluiden kokonaisuutta. Peruseriaatteena on, että lastensuojelu täydentäisi muiden toimijoiden tukea. (Mts. 257-259.)

Selvitystyötä voidaan tehdä yhdessä eri yhteistyötahojen kanssa, kuten varhaiskasvatuksen. Konsultoitaessa eri yhteistyötahoja sosiaalityöntekijän on aina arvioitava salassa pidettävien tietojen luovuttamista. Esimerkiksi lastensuojelun asiakkuus on salassa pidettävä asia. (Räty 2019, 235.) STM:n laatima lastensuojelun laatusuositus ottaa kantaa omalta osaltaan moniammatilliseen yhteistyöhön. Siinä suositellaan, että lastensuojeluilmoituksen vastaanottaja antaa ilmoituksen tehneelle taholle tiedon ilmoituksen vastaanottamisesta. Jotta ilmoituksen tehnyt ammattilainen voi olla mukana lapsen asian selvittämisessä, tulee ilmoituksen tehneelle taholle ilmoittaa asiaa hoitavan sosiaalitoimiston tai työntekijöiden nimet ja yhteystiedot. (Lastensuojelun laatusuositus 2019, 27.) Kuitenkaan lastensuojeluviranomaisilla ei ole laissa määriteltyä velvollisuutta raportoida ilmoituksen tehneelle, mihin lastensuojeluilmoitus on käsitelty tai mihin toimiin ilmoitus johtaa. (Mahkonen 2012, 179).

## **4 Lastensuojelun ja varhaiskasvatuksen yhteistyö**

Varhaiskasvatus on jo itsessään aina moniammatillinen työyhteisö. Lapsien ja perheiden tuen tarpeet vaihtelevat suuresti. Osassa tilanteista voidaan tarvita laajempaa ja moniammatillista yhteistyöverkostoa, jossa lastensuojelu voi olla yksi yhteistyön osapuoli. (Koivunen 2019, 12-13) Koivusen (2009, 11) mielestä olennainen osa varhaiskasvatuksen perustehtävää on varhaiskasvatuksessa tehtävä verkostotyö. Varhaiskasvatusta ole mahdollista toteuttaa ilman verkostotyötä. Mahkonen (2018, 139) on tästä myös samaa mieltä. Hän nostaa esiin lisäksi, että Suomessa voisi olla tarpeen laki, joka käsittelee vielä tarkemmin moniammatillista ja monialaista yhteistyötä kuin nykyinen lainsäädäntö.

Lastensuojelulla on keskeinen rooli perheiden ja apua tarvitsevien lapsien tukemisesta. Lastensuojelun työntekijöiden kannattaa silti hyödyntää niiden ammattilaisten näkemystä, jotka ovat lasten parissa päivittäin. Varhaiskasvatuksen työntekijät ovat tämän vuoksi avainasemassa havainnoidessaan lapsia jatkuvasti varhaiskasvatuksen arjessa. (Fach-Eriksen, Toros & Tart 2021, 1003.) Araneva (2016) toteaa, että varhaiskasvatuksella on keskeinen rooli lapsiperheiden palvelujärjestelmässä. Varhaiskasvatuksessa pystytään havaitsemaan hyvissä ajoin lapsen tai perheen tarpeet, ennen kuin ongelmat perheessä laajenevat. Varhaiskasvatus pystyy siis omalla



toiminnallaan vaikuttamaan siihen, että lapsi saa oikea-aikaisesti tarvitsemansa sosiaalihuollon tai lastensuojelun palveluita. (Mts. 118).

Lastensuojelun keskusliitto on tehnyt selvitystä koskien lastensuojeluilmoituksia. Selvityksessä todetaan, että lastensuojeluilmoitusten määrän kasvu peruspalveluissa on parhaimmillaan lisännyt eri toimijoiden yhteistyötä sekä varhentanut perheiden saamia tukitoimia. Nämä nähdään myönteisinä uuden lastensuojelulain tuomina muutoksina. (Lastensuojelun keskusliitto 2010, 10-12.) Selvityksestä käy myös ilmi, että varhaiskasvatuksen työntekijät kaipaavat enemmän konkreettista apua perheiden tukemiseen. Varhaiskasvatuksessa suhtaudutaan muihin toimijoihin selkeästi kriittisemmin ja vastaajien mielestä yhteistyö sosiaalihuollon kanssa on useimmiten riittämätöntä. Kuitenkin uusi lastensuojelulaki (417/2017) saa kehuja varhaiskasvatuksessa. Uusi laki on heidän mielestään laajempi ja selkeämpi. Varhaiskasvatuksen työntekijät nostavat tärkeimmäksi asiaksi konsultoinnin helpottumisen, jonka myötä lapsen perheen asioista voidaan keskustella yhteisesti ennen mahdollisen lastensuojeluilmoituksen tekemistä. (Mts. 10-12.)

Verkoston toimivuuden kannalta tärkeää on se, että kaikilla verkoston osapuolilla on tarkka tieto omasta ja muiden tehtävistä. Myös yhteiset pelisäännöt edesauttavat moniammatillista yhteistyötä. Moniammatillinen yhteistyö voidaan siis nähdä voimavaroja lisäävänä tekijänä asiakastyössä, jos työskentely on hyvin organisoitua ja järjestäytyntä. (Koivunen 2019, 13-14.) Sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) ja lastensuojelulaissa (417/2007) painotetaan moniammatillisen yhteistyön tärkeyttä. On tärkeää, että lapsen arkiympäristöissä toimivat tahot ovat tiiviisti lapsen ja perheen tukena silloinkin, kun lastensuojelua tarvitaan. Yhteistyössä tarvitaan hyvää tiedonkulkua, yhteisten tavoitteiden asettamista ja työskentelyn jatkuvuutta. (Räty 2015, 257-259.)

Kaarina Isoherranen (2012) tuo tutkimuksessaan esiin, että toimiva ja laaja moniammatillinen työskentely vaatii työntekijöiltä aina perinteisten roolirajojen ylittämistä. Isoherrasen mukaan ammatillisten rajojen ylitys yleensä koetaan positiivisena toimintana. Työntekijät ovat kokeneet sen tuovan asiakaslähtöistä ja asiakkaan osallistavaa näkemystä, kuitenkin toisinaan asiantuntijoiden voi olla hankalaa hyväksyä toisen työntekijän tulo omalle ”reviirille”. Tämän vuoksi onkin tärkeää, että työntekijöiden välille on syntynyt luottamussuhde, joka ehkäisee

ristiriitojen syntymistä. Isoherranen kuitenkin painottaa, että roolirajan ylittämällä tulee aina olla selkeä tarkoitus ja tarve. (Mts. 110-111.)

Pärnä (2012) osoittaa tutkimuksessaan, että yhteistyön käynnistyminen vaatii aina asiakaslähtöistä näkökulmaa ja yhteistyötarve tulee aina rakentaa asiakaslähtöisesti. Moniammatillinen yhteistyön kehittäminen on esisijaisen tärkeää, jotta lapset, sekä heidän perheensä saavat oikea-aikaisesti palveluja, jotka vastaavat lapsen ja perheen tarpeita, sekä soveltuvat heidän toimintaympäristönsä. (Mts. 6.) Isoherrasen (2012) mukaan ammattilaiset ovat entistä enemmän riippuvaisia toisistaan silloin, kun kohdataan monimutkaisia ongelmia. Moniammatillinen yhteistyö vaatii yhteisen tahtotilan vaikuttaa toiminnallaan lapsen arkeen ja elämään. Yhteistyön aloittamisessa on äärimmäisen tärkeää, että yhteistyötä tekevät ammattilaiset tunnistavat yhdessä miltä tarvepohjalta lähdetään liikkeellä ja usein tämä kiteytyykin lapsen edun näkökulmaan. (Mts. 30.)

## **5 Tutkimuksen toteutus**

### **5.1 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset**

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää ja tutkia varhaiskasvatuksen työntekijöiden osaamista ja tietoisuutta lastensuojeluilmoituksesta ja sen tekemisestä. Tutkimuksessa kerättiin myös tietoa työntekijöiden omista ajatuksista. Lisäksi tarkasteltiin työntekijöiden ajatuksia liittyen lastensuojeluilmoituksen osaamisen kehittämiseen.

Tutkimuskysymykset ovat:

1. Millaisia kokemuksia varhaiskasvatuksen työntekijöillä on lastensuojeluilmoituksen tekemisestä ja siihen liittyvästä osaamisesta?
2. Kuinka varhaiskasvatuksen työntekijöiden osaamista koskien lastensuojeluilmoituksen tekemistä voitaisiin vahvistaa heidän omasta näkökulmastaan?

Työn lopputuloksena on tarkoitus lisätä tietoisuutta lastensuojeluilmoituksen tekemisestä varhaiskasvatuksessa ja tukea siihen liittyviä kehittämistarpeita. Tietoa voidaan hyödyntää niin varhaiskasvatuksen kuin lastensuojelun kentällä. Varsinkin niissä tilanteissa, joissa pohditaan

varhaiskasvatuksen työntekijöiden koulutustarpeita tai varhaiskasvatuksen ja lastensuojelun moniammatillisen yhteistyön kehittämisen tarpeita.

## 5.2 Tutkimuksen menetelmä ja aineistonkeruu

Opinnäytetyössä selvitettiin kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen avulla, minkälaista osaamista ja tietoa varhaiskasvatuksen työntekijöillä on lastensuojeluilmoituksesta ja sen tekemisestä. Laadullisen tutkimuksen pääperiaatteena on ymmärtää tutkittavaa ilmiötä paremmin ja laadullista tutkimusta voidaan tämän vuoksi kutsua ymmärtäväksi tutkimukseksi. (Tuomi & Sarajärvi 2021, 83.) Vilka (2021, 118-119) toteaa, että laadullisen tutkimuksen tarkoitus ei ole niinkään totuuden löytäminen tutkittavasta asiasta, vaan enemmänkin kokonaisvaltaisen ymmärryksen lisääminen tutkittavasta ilmiöstä.

Vilka ja Airaksinen (2021) käsittelevät tutkimushaastattelun muotoja ja toteavat, että tutkimuksissa, joissa aineistoa saadaan ihmisiltä, voidaan aineistoa kerätä monella eri tavalla. Tapana voidaan käyttää esimerkiksi kyselyä, haastattelua, havainnointia tai toiminnallisia metodeja. (Vilka & Airaksinen 2021, 122-123.) Vilka (2021, 67) painottaa, että haastattelumetodia valitessa tulee ottaa huomioon oman tutkimuksen tavoitteet, sekä lähestymistapa. Tässä opinnäytetyössä käytettiin aineistonkeruumenetelmänä kyselyä, koska tarkoitus oli saada mahdollisimman suuri ja kattava aineisto. Haastatteluja olisi ollut myös hankala järjestää, koska aineistoa kerättiin kaikista kaupungin 14:sta varhaiskasvatusyksiköstä. Kyselyä varten tarvitsi opinnäytetyöprojektin alussa hakea tutkimuslupa varhaiskasvatuksen johtajalta.

Vilka (2015) toteaa, että kyselylomakkeen yhtenä etuna on myös anonyymiyys, mutta yhtenä haittana voidaan nähdä matala vastausprosentti, jota voidaan kutsua tutkimusaineiston kadoksi. Tämän vuoksi käyttäessä kyselylomaketta voi joutua aikatauluja mahdollisesti venyttämään, jotta takaa riittävän otannan. (Mts. 94.) Heiskanen, Leinonen ja Otonkorpi-Lehtoranta (2017, 88) toteavat, että kyselyhaastattelu eroaa muista haastattelutyypeistä koska tutkija ole niinkään kiinnostunut yksittäisen haastateltavan vastauksista, vaan pyrkii kokoamaan aina isomman aineiston, jota voi jaotella eri kategorioihin. Vilka (2021) korostaa, että kyselylomaketta tehdessä on tärkeä muistaa ensin teoreettinen viitekehys ja keskeiset käsitteet, jotta kyselylomakkeella osataan kysyä oikeita asioita ja vastauksilla saadaan vastaus tutkimuskysymykseen.

Kyselylomakkeen suunnittelu ja toteutus siis edellyttää, että kyselylomakkeessa kysytään vain niitä

asioita, joihin tutkija haluaa vastauksen ja jotka vastaavat tutkimuksen tutkimuskysymyksiin. (Mts. 105.)

Kysely toteutettiin webropol-lomakkeella verkossa. Kyselyyn pääsi vastaamaan sähköisen linkin kautta, joka toimitettiin työntekijöille varhaiskasvatusyksiköiden esihenkilöiden kautta. Esihenkilöille lähetettiin erillinen saatekirjeen (Ks. liite 2 saatekirje esihenkilöille), jossa esiteltiin opinnäytetyön tavoitteet ja tarkoitus. Työntekijät saivat sähköpostin mukana saatekirjeen, jossa esiteltiin opinnäytetyön tutkimuskysymykset, sen vapaaehtoisuus ja vastausten tietosuoja. Tietosuoja-asioista saatekirjeessä kerrottiin, että vastauksia kerätään vain opinnäytetyöhön ja vastaukset tullaan hävittämään opinnäytetyön valmistuttua. Saatekirje (Ks. liite 3 saatekirje työntekijöille) on tärkeä vastaajille, koska siinä kerrotaan oleelliset asiat opinnäytetyöstä, sen tarkoituksesta sekä vastaajien tietosuojasta. Kyselyyn pystyi vastaamaan puhelimella, tietokoneella tai tabletilla, koska haluttiin varmistaa, että työntekijöiden olisi mahdollisimman helppoa täyttää kysely työpäivän lomassa. Kysely aukesi työntekijöille 9.1.2023 ja kyselyn vastausaika oli 3 viikkoa. Vastausaika jatkettiin vielä yhdellä viikolla 7.2.2023 saakka, koska vastauksia kyselyyn oli tullut varsin vähän. Kysely lähetettiin 14:sta eri varhaiskasvatuksen yksikköön, joissa työskentelee yhteensä noin 180 varhaiskasvatuksen työntekijää. Kyselyyn vastasi 17 varhaiskasvatuksen työntekijää.

Kyselyn alussa oli lyhyt ote lastensuojelulaista ja siinä olevasta varhaiskasvatuksen työntekijöiden ilmoitusvelvollisuudesta. Sähköisessä lomakepohjassa kysymykset oli jaettu kolmeen eri osioon, tällä tavalla oli tarkoitus helpottaa vastaajaa hahmottamaan kysymysten aihepiiriä. Osiot olivat; lastensuojeluilmoituksen tekeminen, työntekijän osaamisen näkökulma, ja osaamisen vahvistaminen. Kyselyn lopuksi kysyttiin vielä vastaajan taustatietoja, eli kauanko työntekijä oli työskennellyt varhaiskasvatuksessa ja millä nimikkeellä hän työskentelee. Kysely sisälsi avoimia, sekä strukturoituja kysymyksiä, joihin vastausvaihtoehdot olivat kyllä tai ei. (Ks. liite 1 Kysely)

Kyselyn ensimmäisessä osiossa käsiteltiin lastensuojeluilmoituksen tekemistä ja haluttiin selvittää tietävätkö työntekijät, että varhaiskasvatuksen työntekijöillä on lastensuojelulaissa määritelty ilmoitusvelvollisuus, ovatko he tehneet lastensuojeluilmoituksia, kuinka monta ilmoitusta ovat tehneet, mistä syystä he ovat ilmoituksia tehneet ja tietävätkö vastaajat mistä syystä lastensuojeluilmoitus tulisi tehdä. Näillä kysymyksillä haluttiin taustoittaa työntekijöiden

osaamista koskien lastensuojeluilmoitusta ja sen tekemistä. Toisessa osiossa haluttiin selvittää, olivatko varhaiskasvatuksen työntekijät saaneet työntajaltaan koulutusta koskien lastensuojeluilmoitusta ja sen tekemistä. Toisessa osiossa kysyttiin myös, onko varhaiskasvatuksen työntekijöillä tietämystä siitä, mitä lastensuojeluilmoituksen jälkeen tapahtuu ja minkälainen prosessi sosiaalihuollossa käynnistyy. Kolmannessa osiossa käsiteltiin sitä kokevatko työntekijät itse, että heillä on tarvetta lisäkoulutukseen työntajan toimesta ja heille annettiin mahdollisuus kertoa omin sanoin millaista koulutusta työntekijät kokevat tarvitsevänsä koskien lastensuojeluilmoitusta ja sen tekemistä.

### 5.3 Aineiston analyysi

Tämän opinnäytetyön kyselyn aineiston analyysi toteutettiin sisällönanalyysilla. Aineistolähtöisellä sisällönanalyysilla pyrittiin tunnistamaan lastensuojeluilmoitukseen liittyviä kokemuksia ja osaamistarpeita. Aineiston analyysin pääpaino oli laadullisen aineiston analyysissä, sillä pienellä vastauksien otannalla ei pystytty esittämään tilastollisia yleistyksiä. Määrällisten kysymysten vastaukset olivat tässä työssä vain taustoittavina ja täydensivät avoimien kysymysten vastauksia. Määrälliset kysymykset keskittyivät hakemaan tietoa siitä, kuinka moni varhaiskasvatuksen työntekijä tiesi lastensuojelulaissa olevasta ilmoitusvelvollisuudesta, kuinka moni oli tehnyt uransa aikana lastensuojeluilmoituksen, montako lastensuojeluilmoitusta työntekijä on tehnyt, ja onko hän jättänyt lastensuojeluilmoituksen tekemättä, vaikka sille olisi ollut tarvetta.

Vilka (2021) korostaa, että laadullisen tutkimuksen analyysilla pyritään syventymään omaan aineistoon niin, että aineisto tiivistyy ja täsmentyy. Tässä tutkimuksessa sisällönanalyysilla pyrittiin myös nostamaan tutkimuksen näkökulmasta tärkeitä teemoja esiin. Aineistolähtöisen sisällönanalyysin peruseriaatteena voidaan pitää tutkijan tavoitetta löytää tutkimusaineistostaan esimerkiksi jonkinlainen toiminnan logiikka. Tämä tarkoittaa sitä, että tutkijan täytyy ennen analyysin aloittamista tehdä päätös siitä, mitä toiminnan logiikkaa hän lähtee aineistoista etsimään. (Mts. 163.) Sisällönanalyysin avulla pyrittiin tässä opinnäytetyössä vastaamaan aineiston avulla ennalta asetettuihin tutkimuskysymyksiin, joiden pohjalta kyselomakkeen kysymykset oli luotu. Sisällönanalyysilla pyrittiin löytämään yhdistäviä tekijöitä kyselyn vastauksista ja tämä helpotti opinnäytetyössä saatavaa kokonais kuvaa.

Sisällönanalyysi (Ks. liite 4 sisällönanalyysin vaiheet) aloitettiin käymällä aineisto huolellisesti läpi ja lukukertojen aikana kirjattiin alustavia havaintoja aineistosta ylös. Analyysin tavoitteena oli pelkistää aineistoa ja pilkkoa sitä pienempiin osiin, jotta aineistosta saatiin eroteltua tutkimusongelmien kannalta olennaisimmat osat. Sisällönanalyysi aloitettiin pelkistämällä aineiston vastauksia. Pelkistetyillä ilmaisuilla pyritään tiivistämään alkuperäisen ilmauksen keskeistä sisältöä. Tämän jälkeen aineisto ryhmiteltiin. Ryhmittelyssä pyrittiin etsimään aineistosta samankaltaisia käsitteitä. Luokittelun jälkeen aineisto käsitteellistettiin, jonka tarkoituksena on erotella tutkimuksen kannalta olennainen tieto. Lopuksi muodostettiin yhdistävä kategoria, jonka avulla pystyttiin vastaamaan tutkimuskysymyksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 101, 109-112.)

Sisällönanalyysin avulla syntyivät pääluokat kysymyksiin. Ensimmäisessä kysymyksessä pyydettiin vastaajia kuvailemaan muutamalla sanalla mistä syystä he ovat tehneet lastensuojeluilmoituksen. Pääteemoiksi nousivat lapsen fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin liittyvät tekijät, vanhemman fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin liittyvät tekijät, vanhempi tai lapsi kertonut jotain mihin tarvinnut reagoida. Toisessa kysymyksessä pyydettiin työntekijöitä kertomaan omin sanoin millaista koulutusta he ovat saaneet koskien lastensuojeluilmoituksen tekemistä. Pääteemoiksi tässä nousivat moniammatillinen koulutus, koulutus koskien lakiuudistusta ja varhaiskasvatuksen sisäiset koulutukset. Kolmas kysymys käsitteli sitä, millaista lisäkoulutusta vastaajat kokivat tarvitsevänsä koskien lastensuojeluilmoitusta. Tähän kysymykseen syntyi selkeä vastaus, työntekijät kaipaavat yhtenäistä linjaa lastensuojeluilmoituksen tekemiseen heidän omassa varhaiskasvatuksen yksikössään ja selkeää kuvaa prosessista.

## **6 Tutkimustulokset**

Tulokset jakautuvat tutkimuskysymysten mukaan kahteen eri osioon, jotka luokiteltiin keskeisten tulosten mukaan. Ensimmäinen keskittyy lastensuojeluilmoituksen tekemiseen ja lastensuojeluilmoituksen tekemisen osaamisen näkökulmaan ja toinen osa keskittyy varhaiskasvatuksen työntekijöiden kokemuksista siihen, miten heidän osaamistaan koskien lastensuojeluilmoitusta voitaisiin lisätä ja vahvistaa.

## 6.1 Vastaajat ja taustatiedot

Kyselyyn vastasi 17 varhaiskasvatuksen työntekijää, joista 11 oli varhaiskasvatuksen opettaja nimikkeellä työskenteleviä, neljä varhaiskasvatuksen lastenhoitaja nimikkeellä työskenteleviä ja kaksi vastaajista työskenteli varhaiskasvatusyksikön johtajan nimikkeellä. Tutkimukseen osallistuneiden vastaajien keskimääräinen työkokemus alalta vuosina oli yli 15 vuotta. Kuviossa 1 nähtävissä tarkemmin kyselyyn vastanneiden taustatietoja.

### 14 VARHAISKASVATUS YKSIKÖÄ

60 RYHMÄÄ  
NOIN 180 TYÖNTEKIJÄÄ

#### 17 VASTAUSTA

11 VARHAISKASVATUKSEN  
OPETTAJAA

4 VARHAISKASVATUKSEN  
LASTENHOITAJAA

2 VARHAISKASVATUSYKSIKÖN JOHTAJAA



10 TYÖSKENNELLYT YLI 15 VUOTTA  
VARHAISKASVATUKSESSA

3 TYÖSKENNELLYT 11-15 VUOTTA  
VARHAISKASVATUKSESSA

2 TYÖSKENNELLYT 3-5 VUOTTA  
VARHAISKASVATUKSESSA

Kuvio 1. Kyselyyn vastanneiden taustatiedot

## 6.2 Lastensuojeluilmoituksen tekeminen varhaiskasvatuksessa

### Ilmoitusvelvollisuus

Varhaiskasvatuksen ilmoitusvelvollisuudesta kysyttäessä oli kaikille (n=17) kyselyyn vastanneille selkeää oma ilmoitusvelvollisuus ja kaikki tiesivät, että lastensuojelulaissa on määritelty heidän ilmoitusvelvollisuutensa. Kuitenkaan osa työntekijöistä (n=8) ei ollut tehnyt työuransa aikana varhaiskasvatuksessa yhtään lastensuojeluilmoitusta. Tuloksista ei selviä, olivatko varhaiskasvatuksen työntekijät tietoisia siitä, että ilmoitusvelvollisuus ei poistu, vaikka he olisivat aiemmin tehneet lapsesta jo lastensuojeluilmoituksen tai he tietäisivät, että lapsi on jo lastensuojelun asiakkaana.

### Lastensuojeluilmoituksen tehneet

Puolet kyselyyn vastanneista työntekijöistä (n=9) olivat tehneet uransa aikana lastensuojeluilmoituksen ja näistä vastaajista valtaosa (n=7) oli työskennellyt varhaiskasvatuksessa yli 15 vuotta. Kyselyn tulosten perusteella vaikuttaa siltä, että mitä pidempi työkokemus työntekijällä on, sitä todennäköisemmin hän on tehnyt uransa aikana lastensuojeluilmoituksen.

Ilmoituksen tehneistä työntekijöistä valtaosa (n=7) työskenteli varhaiskasvatuksen opettajana, yksi lastenhoitajana ja yksi vastaajista työskenteli varhaiskasvatusyksikön johtajana. Vastauksista on nähtävissä että, eniten lastensuojeluilmoituksia olivat kyselyn tulosten perusteella tehneet varhaiskasvatuksen opettajat.

### **Lastensuojeluilmoitusten määrä**

Vastaajilta haluttiin myös kyselyn avulla selvittää, kuinka monta lastensuojeluilmoitusta he olivat työuransa aikana tehneet. Kyselyyn vastanneista työntekijöistä neljä oli tehnyt 1-2 lastensuojeluilmoitusta, kolme työntekijää vastasi tehneensä uransa aikana 3-5 ilmoitusta ja loput kaksi vastaajaa kertoi tehneensä työuransa aikana 6-10 ilmoitusta.

Vastaajat (n=2) jotka olivat tehneet työuransa aikana 6-10 ilmoitusta, olivat työskennelleet varhaiskasvatuksessa yli 15 vuotta, 3-5 ilmoitusta tehneet (n=3) olivat työskennelleet varhaiskasvatuksessa yli 15 vuotta ja yksi työntekijä oli työskennellyt 3-5 vuotta. Vastaajat (n=4), jotka olivat tehneet työuransa aikana vähintään 1-2 lastensuojeluilmoitusta, olivat kaikki työskennelleet varhaiskasvatuksessa yli 15 vuotta. Tulosten perusteella vaikuttaa siltä, että mitä pidempi työkokemus työntekijällä on, sitä todennäköisemmin hänellä on kokemusta lastensuojeluilmoituksen teosta.

### **Lastensuojeluilmoituksen tekeminen**

Kysyttäessä onko työntekijöille selkeää missä tilanteessa lastensuojeluilmoitus tulisi tehdä kaikki työntekijät (n=17) vastasivat myöntävästi. Kukaan kyselyyn vastanneista (n=17) ei vastannut myöntävästi siihen, että onko lastensuojeluilmoituksen tekemisessä heille jotain epäselvää. Tulosten perusteella vaikuttaa siltä, että varhaiskasvatuksen työntekijät ovat tietoisia mistä syistä heidän täytyisi tehdä lastensuojeluilmoitus. Toisaalta kysymykseen oletko jättänyt lastensuojeluilmoituksen tekemättä, vaikka sille olisi ollut tarvetta, vastasi kolme työntekijää kyllä.



Työntekijät (n=3) jotka vastasivat myöntävästi, olivat kuitenkin tehneet jossain vaiheessa työuraansa ainakin yhden lastensuojeluilmoituksen.

Työntekijät, jotka olivat jättäneet ilmoituksen tekemättä, vaikka sille olisi ollut tarvetta, olivat kaikki työskennelleet varhaiskasvatuksessa yli 15 vuotta ja kaikki heistä olivat saaneet työnantajalta koulutusta koskien lastensuojeluilmoitusta. Kaksi heistä kuitenkin vastasivat, että kokevat tarvitsevänsä vielä lisää koulutusta työnantajan toimesta.

### **Prosessin tietämys**

Kyselyyn vastanneista (n=17) työntekijöistä useimmille (n=13) oli selkeää, millainen prosessi sosiaalihuollossa käynnistyy lastensuojeluilmoituksen tekemisen jälkeen. Näistä työntekijöistä seitsemän oli saanut koulutusta koskien lastensuojeluilmoitusta. Viisi heistä työskenteli varhaiskasvatuksen opettajan nimikkeellä ja kaksi varhaiskasvatustyöyksikön johtajana.

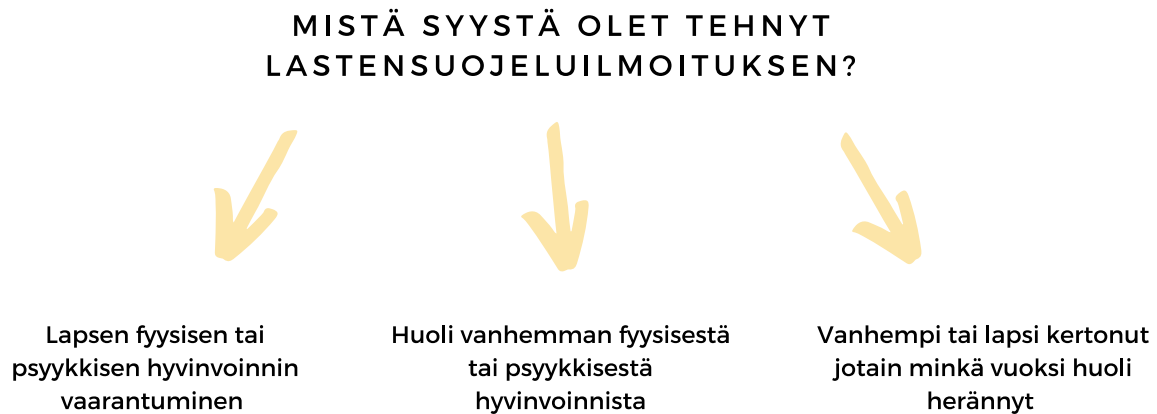
Kuitenkin oli myös työntekijöitä (n=4) jotka vastasivat, etteivät tiedä mitä ilmoituksen tekemisen jälkeen tapahtuu. Näistä työntekijöistä valtaosa (n=3) työskenteli lastenhoitajan nimikkeellä ja yksi heistä työskenteli lastentarhanopettajan nimikkeellä. Heistä vain varhaiskasvatuksen opettajan nimikkeellä työskentelevä työntekijä oli saanut koulutusta työnantajalta koskien lastensuojeluilmoitusta.

Tulosten perusteella vaikuttaa siltä, että ne työntekijät, jotka eivät ole saaneet koulutusta koskien lastensuojeluilmoitusta, eivät myöskään tiedäneet millainen prosessi lastensuojeluilmoituksen tekemisen jälkeen sosiaalihuollossa käynnistyy. Lisäksi valtaosa näistä työntekijöistä työskenteli lastenhoitajana, joten vastausten perusteella vaikuttaa siltä, heille ei ole selkeää se minkälainen prosessi lastensuojeluilmoituksen tekemisen jälkeen käynnistyy.

### **Syyt lastensuojeluilmoituksen tekemiselle**

Vastaajia pyydettiin omin sanoin kuvaamaan lyhyesti syytä tai syitä sille minkä vuoksi on tehnyt lastensuojeluilmoituksen. Kuviossa 2 on esitetty yleisimmät syyt, jotka ovat johtaneet lastensuojeluilmoituksen tekemiseen. Vastausten (n=9) perusteella tuli ilmi monia syitä miksi varhaiskasvatuksen ammattilaiset ovat tehneet lastensuojeluilmoituksia. Suurimmat syyt siihen

miksi työntekijä oli päätenyt tekemään lastensuojeluilmoituksen, olivat huoli lapsen kasvun ja kehityksen vaarantumisesta, sekä huoli lapsen yleisestä hyvinvoinnista. Kyselyn vastauksista voitiin myös tulkita, että huoli vanhemman psyykkisestä tai fyysisestä hyvinvoinnista olivat syitä, miksi varhaiskasvatuksen työntekijä oli päätenyt tekemään lastensuojeluilmoituksen.



Kuvio 2. Lastensuojeluilmoituksen tekemiseen johtavat syyt

Kyselyyn vastanneet kertoivat tehneensä lastensuojeluilmoituksia lapsen kertoman pahoinpitelyn seurauksena, lapsen kertoessa vanhemmalta kohdistuvasta väkivallasta häneen, sekä lapsen fyysisten vammojen vuoksi. Jossain tapauksissa ilmoitus oli myös tehty yhdessä vanhemman kanssa hänen toiveestaan. Myös lapsen omat puheet ja piirustukset olivat herättäneet huolta työntekijässä, joka oli näistä syistä päätenyt tekemään ilmoituksen. Vanhempien alkoholin käyttö ja epäily vanhemman lapsen kohdistuvasta henkisestä pahoinpitelystä olivat syitä sille, miksi työntekijät kertoivat päätenneensä tekemään lastensuojeluilmoituksen.

Syitä lastensuojeluilmoituksille olivat työntekijöiden kertomusten mukaan olleet lapsen itsensä kertomat huolestuttavat asiat, kuten fyysiset vammat tai seksuaalinen hyväksikäyttö. Kuten käy ilmi seuraavista aineisto-otteista.

*Epäily vanhemman henkisestä pahoinpitelystä, josta lapsi oireilee käyttäytymällä aggressiivisesti (useita). Lapsen fyysiset vammat, joiden lapsi kertoi tulleen vanhemman sisaruksen pahoinpitelyn seurauksena. (vastaaja 1)*

*Huoli lapsen hyvinvoinnista ja turvallisuudesta (väkivallan uhka, turvattomuus, fyysisen hyvinvoinnin laiminlyönti mm. (vastaaja 2)*

Työntekijät nostivat esiin myös tehneensä lastensuojeluilmoituksen sen perusteella mitä vanhempi itse on työntekijälle kertonut omasta toiminnastaan kotona. Syitä lastensuojeluilmoituksen tekemiselle olivat olleet myös tilanteet, joissa vanhempi oli itse pyytänyt varhaiskasvatuskeskustelussa apua työntekijältä, joka oli lopulta esihenkilönsä kanssa päätenyt siihen, että oli soittanut sosiaalipäivystykseen perheen tilanteesta. Myös lapsen omat puheet ja piirustukset olivat herättäneet huolta yhdessä työntekijässä, joka oli näiden syiden myötä päätenyt tekemään lastensuojeluilmoituksen.

### **6.3 Varhaiskasvatuksen työntekijöiden näkemykset osaamisesta**

#### **Koulutuksen saaneet työntekijät**

Kyselyyn vastanneista työntekijöistä kahdeksan kertoi, että oli saanut koulutusta työnantajalta koskien lastensuojeluilmoitusta ja heistä yli puolet (n=5) työskentelevät varhaiskasvatuksen opettajana. Varhaiskasvatuksen hoitajana työskentelevistä vain yksi vastasi saaneensa työnantajalta koulutusta koskien lastensuojeluilmoitusta ja sen tekemistä.

Toisaalta osa (n=6) vastaajista vastasi, ettei ollut saanut työnantajaltaan koulutusta koskien lastensuojeluilmoitusta ja he kokivat myös, etteivät myöskään tarvitse lisäkoulutusta. Näistä vastaajista puolet (n=3) ei kuitenkaan ollut tehnyt työuransa aikana yhtäkään lastensuojeluilmoitusta. Tuloksista oli nähtävissä, että työnantaja on pyrkinyt kouluttamaan työntekijöitä lastensuojeluilmoituksesta ja sen tekemisestä. Kuitenkaan kaikille työntekijöille ei ole vielä selkeää kuvaa siitä minkälaisen prosessin lastensuojeluilmoituksen tekeminen käynnistää.

Lastensuojeluilmoituksen tehneistä (n=9) työntekijöistä kuusi vastasi, että oli saanut lastensuojeluilmoituksen tekoon koulutusta työnantajan toimesta. Kuitenkin koulutuksen saaneista valtaosa vastasi, että kokee edelleen tarvitsevansa lisäkoulutusta koskien lastensuojeluilmoituksen tekemistä. Tuloksien perusteella vaikuttaa siis siltä, että ne työntekijät, jotka ovat saaneet koulutusta koskien lastensuojeluilmoitusta tekevät todennäköisemmin lastensuojeluilmoituksen kuin ne, jotka eivät ole saaneet koulutusta. Kuitenkin koulutuksen saaneista valtaosa (n=5) vastasi, että kokee edelleen tarvitsevansa lisäkoulutusta koskien lastensuojeluilmoituksen tekemistä.

## Lastensuojeluilmoituksen tekoon liittyvä koulutus

Kysyttäessä vastaajilta, millaista koulutusta he ovat saaneet työnantajalta koskien lastensuojeluilmoitusta kertoivat työntekijät saaneensa monenlaista erilaista koulutusta, mutta vastauksista nousi esiin se, että koulutuksista on jo aikaa, eikä koulutusta järjestetä vuosittain.

*Viime koulutuksesta on jo pitkä aika ja silloin oli tullut joitain muutoksia ilmoituksen tekemiseen. (Vastaaja 5)*

Ensimmäinen vastaaja kertoi työnantajan järjestäneen koulutusta yhdessä sosiaaliviranomaisten ja poliisin kanssa.

*Sosiaalityöstä ollaan tultu käymään läpi lastensuojeluilmoituksen prosessia ja miten asia etenee siellä. Poliisin koulutusta asiasta myös ollut. Sisäistä koulutusta prosessin ylläpitämiseen. (Vastaaja 2)*

Koulutuksessa oli käsitelty uutta lastensuojelulakia, ja sitä kuinka varhaiskasvatuksen työntekijöiden tulisi menetellä uuden lain puitteissa koskien lastensuojeluilmoitusta.

Toinen työntekijä kertoi, että sosiaalityöstä tultiin käymään varhaiskasvatyüksikköön kertomaan lastensuojeluilmoituksen prosessista varhaiskasvatuksen työntekijöille. Useampi työntekijä kertoi, että heillä oli ollut yhteinen varhaiskasvatuksen ja sosiaalihuollon ilta, jossa lastensuojelun työntekijät olivat kertoneet lastensuojelun prosessista. Varhaiskasvatuksen työntekijöillä oli myös mahdollisuus esittää kysymyksiä lastensuojelun työntekijöille asiasta. Osa työntekijöistä myös kertoi, että heillä oli ollut kaupungin sisäistä koulutusta asiasta, sekä yhdessä varhaiskasvatyüksikössä oli järjestetty pedagoginen koulutusilta. Tässä koulutusillassa yhtenä aiheena oli ollut lastensuojeluilmoituksen tekemisen ohjeistus ja tämän lisäksi käyty lävitse työntekijöiden velvollisuutta puuttua asioihin.

Tuloksien perusteella vaikuttaa siltä, että varhaiskasvatuksen työntekijät olivat saaneet monipuolista ja moniammatillista koulutusta koskien lastensuojeluilmoitusta. Kuitenkin osa koulutuksen saaneista (n=4) kertoi, että koulutuksesta on jo vuosia aikaa, eikä heillä ole välttämättä uusinta tietoa lastensuojeluilmoituksen tekemisestä.

## Lisäkoulutuksen tarpeet työntekijöiden kertomana

Vastaajilta kysyttiin, millaista lisäkoulutusta työntekijät itse kokevat tarvitsevansa. Heistä valtaosa vastasi kaipaavansa selkeää kuvaa lastensuojelun prosessista ja sen etenemisestä sosiaalihuollossa. Enemmistö vastaajista nosti esiin kertauksen tärkeyden, varsinkin ohjeistuksien ja velvollisuuksien vuoksi. Yksi työntekijöistä nosti vastauksessaan esimerkkinä lastensuojelulain muuttumisen ja ilmoitusvelvollisuuden. Työntekijät kokivat kertauksen tarpeelliseksi ja varsinkin sen, että heidän omassa yksikössään käytäisiin läpi vuosittain ohjeistusta. Yksi työntekijöistä kertoi myös, että esiopetuksessa se on mahdollista tilata koulukuraattorilta.

Vastauksista kävi ilmi, että työntekijät, jotka eivät ole ikinä joutuneet tilanteeseen, jossa pitäisi tehdä lastensuojeluilmoitus toivoivat ensisijaisesti vahvistusta ja varmistusta asioille. Työntekijät korostivat myös, että he haluaisivat selkeän kuvan prosessista ja sen etenemisestä. Silloin kuin ilmoitus tarvitsisi tehdä, he tietäisivät miten toimia. Vastaajat kokivat myös, että työyhteisöllä ja tiimin tuella on suuri merkitys silloin, kun pohditaan lastensuojeluilmoituksen tekemistä. Koettiin myös, että tiimityössä on voimaa ja työyhteisön tuella saa myös vahvistusta omiin ajatuksiin. Se antaisi myös rohkeutta tehdä vaikeita päätöksiä tarvittaessa. Tuloksista oli nähtävissä, että työntekijät arvostavat lisäkoulutusta koskien lastensuojeluilmoitusta ja kokevat tärkeäksi lisätä osaamistaan koskien sen tekemistä. Tuloksien perusteella vaikuttaa myös siltä, että työntekijät kokevat työyhteisön tuen ja tiimityön tärkeäksi osaksi päätösten tekoa.

## 7 Pohdinta ja johtopäätökset

Varhaiskasvatukselle asetetaan paljon odotuksia yhteiskunnasta käsin ja lisäksi lastensuojelulaissa (417/2007, 3a §) varhaiskasvatus katsotaan ehkäiseväksi lastensuojeluksi, jolla pyritään turvaamaan lapsen kasvua ja kehitystä. Tämän vuoksi varhaiskasvatuksen työntekijöillä tulisi olla tarpeeksi osaamista ja kykyä arvioida lapsen kasvuolosuhteita. Varhaiskasvatuslaki (540/2018) asettaa lisäksi tavoitteet lapsen hyvinvoinnin ja lapsen yksilöllisten tarpeiden tunnistamiseen. Vanhempien kasvatustehtävän tukeminen on isossa osassa varhaiskasvatuksen päivittäisiä työtehtäviä. Onkin tärkeää, että varhaiskasvatuksen ja lastensuojelun yhteistyö toimisi saumattomasti. Varhaiskasvatuksen työntekijöillä tulisi olla selvät askelmerkit sille, miten he toimivat mahdollisen lapsen liittyvän huolen suhteen.

Opinnäytetyön tulosten mukaan varhaiskasvatuksen työntekijät ovat tietoisia omasta lastensuojelulaissa määritellystä ilmoitusvelvollisuudestaan. Voidaan olettaa, että heidän kanssaan on käyty perusteita lastensuojeluilmoituksen tekemiselle. Opinnäytetyön tulokset saavat myös vahvistusta aiemmista tutkimuksista. Virkkalan (2022) tutkimuksessa selvitettiin varhaiskasvatuksen selontekoa lastensuojeluilmoitusprosessista ja Virkkala toteaa tutkimuksen tuloksista käyvän ilmi, että ilmoituskynnys lastensuojeluilmoituksen tekoon on varsin korkea varhaiskasvatuksessa. Virkkalan mukaan osittain tätä selittää se, ettei työntekijöillä ole tarpeeksi tietoa lastensuojelusta, eikä lastensuojeluilmoituksen tekemisestä. (Mts. 64-66.) Salosen (2019) tutkimuksen tuloksissa päädyttiin samankaltaisiin tuloksiin kuin Virkkalankin tutkimuksessa. Salonen selvitti tutkimuksessaan, lastentarhanopettajien valmiuksissa ehkäisevän lastensuojelun toteuttamiseksi varhaiskasvatuksessa, sekä sitä millä tavalla varhaiskasvatuksenopettajat tarttuvat lastensuojelulliseen huoleen. Salonen toteaa, että lastensuojelullisessa osaamisessa korostui tiedonpuute ja sitä myötä myös epävarmuus. Se johtaa korkeaan kynnykseen ottaa yhteyttä lastensuojeluun huolen herätessä. (Mts. 72-73.)

Tämän opinnäytetyön tuloksista ilmenee, että varhaiskasvatuksen opettajana työskentelevistä seitsemän vastasi tehneensä lastensuojeluilmoituksen työuransa aikana, mutta vain yksi lastenhoitajana työskentelevä. Otos on kuitenkin pieni, jonka vuoksi ei voida yleistä tehdä. Olisikin tärkeää tarkastella jatkotutkimuksissa, onko koulutustaustalla ja työtehtävillä vaikutusta ilmoitusten tekoon. Tämän myötä voidaan olettaa, että varhaiskasvatuksen työntekijöiden koulutustaustalla voi olla merkitystä siihen minkälaiset tiedot ja taidot heillä on koskien lastensuojelua. Tuloksista ei kuitenkaan ollut tulkittavissa olivatko työntekijät saaneet muualta tietoa lastensuojeluilmoituksen tekemisestä, esimerkiksi oman koulutuksensa kautta vai oliko kaikki heidän saamansa tieto koskien lastensuojeluilmoitusta ja sen tekemistä tullut työnantajalta.

Tutkimuksen tuloksissa näkyi selkeät syyt siihen, miksi varhaiskasvatuksessa on tehty lastensuojeluilmoituksia. Vastausten perusteella voidaan tulkita, että työntekijät tietävät, mistä syistä lastensuojeluilmoitus on syytä tehdä. Yleisimmät syyt ilmoituksen tekemiselle olivat huoli lapsen hyvinvoinnista ja tätä myötä lapsen kasvun ja kehityksen vaarantumisesta, lapsen omista puheista tai käytöksestä. Nämä edellä mainitut syyt ovat juuri niitä, joita myös lastensuojelulaissa (417/2007) määritellään. Toisaalta kuitenkin kolme kyselyyn vastanneista työntekijöistä oli jättänyt lastensuojeluilmoituksen tekemättä, vaikka sille olisi ollut tarvetta. Tulosten perusteella vaikuttaa

siis siltä, että vaikka työntekijät olivat tietoisia mistä syistä lastensuojeluilmoitus tulee tehdä, he olivat jättäneet ilmoituksen tekemättä. Näin ollen osa vastaajista on tietoisesti jättänyt huomioimatta varhaiskasvatuksen työntekijän ilmoitusvelvollisuuden, vaikka onkin tiennyt lastensuojelulaissa sellaisen olleen määritelty. Olisi ollut tärkeää kysyä jatkokysymys, mistä syistä työntekijä oli jättänyt ilmoituksen tekemättä.

Tämän tutkimuksen tulokset osoittavat, että tutkittavan kaupungin varhaiskasvatuksen työntekijät ovat tehneet lastensuojeluilmoituksia melko vähän, vaikkakin ovat olleet tietoisia heidän ilmoitusvelvollisuudestaan ja suurin osa vastaajista oli työskennellyt varhaiskasvatuksessa yli 15 vuotta. Tämän opinnäytetyön pienen aineiston vuoksi yleistämistä ei voi tehdä, mutta vaikuttaa siltä, että varhaiskasvatuksessa tehdään melko vähän lastensuojeluilmoituksia. Myös Kuusikko-työryhmässä (2021, 73) on havaittu, että lastensuojeluilmoituksia tulee vähäinen määrä varhaiskasvatuksessa, verrattuna muihin ilmoitusvelvollisiin. Tämän opinnäytetyön tulosten perusteella voidaan kuitenkin todeta, että mitä pidempi työkokemus työntekijällä on, sitä todennäköisemmin hän on tehnyt uransa-aikana enemmän kuin yhden lastensuojeluilmoituksen.

Opinnäytetyön tulokset osoittavat, että tutkittavan kaupungin varhaiskasvatuksessa tilanne voi olla myös poikkeuksellisen hyvä, ettei lastensuojeluilmoituksen teolle ole tarvetta. Tämä tarvitsisi laajempaa jatkotutkimusta ja perehtymistä kaupungin lastensuojelutilastoihin, jotta voitaisiin todeta, että tämän kaupungin varhaiskasvatuksella on poikkeuksellisen vähän tarvetta tehdä lastensuojeluilmoituksia. Kuitenkin täytyy ottaa myös huomioon se, että osa varhaiskasvatuksen työntekijöistä kertoi, että oli jättänyt lastensuojeluilmoituksen tekemättä, vaikka sille olisi ollut tarvetta.

Tutkimuksen tulosten perusteella voidaan tulkita, että työnantaja on pyrkinyt kouluttamaan työntekijöitään koskien lastensuojeluilmoitusta ja sen tekemistä, mutta edelleen moni vastaajista koki tarvetta koulutuksen lisäämiselle. Tulosten perusteella vaikuttaa siis siltä, että vaikka työnantaja oli pyrkinyt kouluttamaan työntekijöitä, olivat työntekijät silti edelleen epävarmoja omasta osaamisestaan koskien lastensuojeluilmoitusta. Kalliomaan (2022) tutkimuksesta selviää, että varhaiskasvatuksenopettajien koulutuksessa ei käsitellä ilmoitusvelvollisuutta tarpeeksi (Mts. 44-45). Voidaan siis ajatella, että koulutusta koskien lastensuojeluilmoitusta tarvittaisiin jo varhaiskasvatuksen työntekijöiden opiskeluiden aikana, eikä vasta työelämässä. Fach-Eriksen,

Toros ja Tart (2021) toteavat, että varhaiskasvatuksen ammattilaiset ovat monimutkaisessa asemassa. Heidän koulutuksessaan ei käsitellä tarpeeksi lastensuojelua ja tämä tuottaa ristiriidan sen suhteen, että he kuitenkin ovat vastuussa lasten oikeuksien turvaamisesta. (Mts. 996.)

Koulutuksen puute voi osittain selittää myös sitä, miksi lastensuojeluilmoitus on jäänyt tekemättä. Vaikka työntekijät kertoivatkin tietävänsä ilmoitusvelvollisuudesta, mutta koulutusta oli liian vähän, jotta he tekisivät lastensuojeluilmoituksen. Nämä vastaukset jättivät myös epäselväksi sen, olivatko varhaiskasvatuksen työntekijät tietoisia siitä, että ilmoitusvelvollisuus ei lopu, vaikka he ovat tehneet ilmoituksen jo kyseisestä lapsesta, vaan uusi ilmoitus tulee tehdä aina huolen herätessä. (Lastensuojelulaki 417/2007.) Myös Virkkalan (2022) tutkimuksen tuloksista nousi esiin samankaltaisia johtopäätöksiä, työntekijät ajattelivat ilmoituksen tekemisen olevan lastentarhanopettajan vastuulla. Työntekijät ei eivät ole tunnistaneet, että kaikilla varhaiskasvatuksen työntekijöillä on ilmoitusvelvollisuus. (Mts. 46.) Tässä opinnäytetyössä oli myös nähtävissä samankaltainen jako, valtaosa lastensuojeluilmoituksen tehneistä työskenteli varhaiskasvatuksen opettajana.

Tutkimukseen osallistuneet työntekijät kaipasivat selkeää kuvaa koko prosessista, sekä ajoittaista kertausta lastensuojeluilmoituksesta, varsinkin prosessien tai lakien muuttuessa. Työntekijät nostivat esiin myös omien ajatusten vahvistamisen ja rohkeuden tehdä ratkaisuja. Salosen (2019) tutkimuksessa oli samoja johtopäätöksiä, kuin tämän tutkimuksen tuloksista havaittiin. Varhaiskasvatuksen työntekijät kaipaavat lisää tietoa siitä, kuinka lastensuojeluilmoitus tehdään ja kuinka prosessi etenee sosiaalihuollossa ilmoituksen tekemisen jälkeen. (Mts. 72-73).

Vaikuttaa siltä, että varhaiskasvatuksen työntekijät tarvitsevat yhtenäisen linjan lastensuojeluilmoituksen tekemisestä koko yksikössä, sekä selkeää kuvausta prosessista ja sen etenemisestä. Varhaiskasvatuksen työntekijöiden olisi hyvä tiedostaa seuraukset sille mitä lastensuojeluilmoituksen tekemättä jättäminen voi aiheuttaa esimerkiksi tuen puuttumisen toteutumisen, sekä pahimmillaan lapsen jättämisen vaaraan. Tätä tukevat myös Pärnän (2012) tutkimuksen tulokset. Moniammatillisen yhteistyön toimivuuden edellytys on tahto tehdä yhdessä asiakaslähtöistä työtä. (Mts. 203.) Voidaan siis ajatella, että toimiva moniammatillinen yhteistyö varhaiskasvatuksen ja lastensuojelun välillä edesauttaisi varhaiskasvatuksen työntekijöiden osaamista koskien lastensuojeluilmoitusta. Karila ja muut (2017) linjaavat, että tätä



moniammatillista yhteistyötä voisivat olla kehittämässä ja koordinoimassa varhaiskasvatuksen sosionomit. Heillä on tietoa lapsiperheille suunnatuista sosiaali- ja terveydenhuollonpalveluista, sekä valmiudet tukea perheitä moniammatillisissa verkostoissa. Erityisesti verkostotyön toteuttaminen on sosionomin vastuulla silloin kun yhteistyö liittyy lapsen hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseen. (Mts. 88, 105)

## 7.1 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksessa noudatettiin eettisiä periaatteita. Tämän vuoksi tutkimuksessa otettiin tarkasti huomioon luottamuksellisuus ja tutkittavien henkilöllisyys ei tullut missään vaiheessa tutkijoiden tietoon. Tutkimusaineisto kerättiin kyselyllä, joka toteutettiin anonyymisti, eikä vastauksia tai vastaajia voitu yhdistää millään tavalla toisiinsa. Tutkimuksessa ei ollut myöskään tarkoitus nostaa esille, minkä kaupungin varhaiskasvatuksen työntekijät tutkimuksessa olivat mukana. Tutkimusaineisto säilytettiin tietoturvallisesti, sekä materiaali tuhottiin opinnäytetyöprosessin lopussa. (Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset 2019, 14–25.)

Kyselyyn osallistuneille kerrottiin saatekirjeessä, että kyseessä on opinnäytetyö ja vastaustietoja tullaan käsittelemään luottamuksellisesti anonyymiteetti suojaten, sekä aineisto tullaan hävittämään opinnäytetyön valmistumisen jälkeen. Vilkkä (2021) toteaa, että saatekirjeellä on paljon suurempi merkitys tutkimuksen onnistumisen kannalta kuin usein ajatellaan, koska sen pohjalta mahdollinen tutkittava päättää osallistuuko tutkimukseen vai ei. Tutkittavalla täytyy olla myös tarpeeksi tietoa tutkimuksesta, jotta hän voi sen pohjalta arvioida haluaako osallistua tutkimukseen. (Mts. 189.)

Toikon ja Rantasen (2009, 121-122) mukaan luotettavuutta voidaan pitää tieteellisen tiedon tunnusmerkkinä, ja kysymykset luotettavuudesta kohdistuvat ensisijaisesti tutkimusmenetelmiin ja tuloksiin. Vilkkä ja Airaksinen (2003, 103-104) toteavat myös, että lähdeaineistoa on hyvä jo arvioida alustavasti ja ottaa huomioon tiedonlähteen auktoriteetti, sekä lähteen ikä. Tässä tutkimuksessa otettiin huomioon lähteiden laatu, sekä ikä ja tutkimuksissa pyrittiin käyttämään vuoden 2015 jälkeen julkaistua aineistoa. Kuitenkin luotettavuuteen heikentävästi vaikutti se, ettei lastensuojeluilmoituksen tekemisestä varhaiskasvatuksessa löydetty paljoa tutkimustietoa, joten lähteinä käytettiin väitöskirjojen ja artikkeleiden lisäksi myös pro gradu -tutkielmia.

Opinnäytetyön tutkimustuloksissa täytyy ottaa huomioon se, että kysely keräsi vastauksia vähän, sillä vain 17 varhaiskasvatuksen työntekijää vastasi kyselyyn. Kysely lähetettiin sähköpostitse kyseisen kaupungin varhaiskasvatus yksikön johtajille, joiden oli määrä lähettää kysely eteenpäin työntekijöilleen. Kysely lähetettiin kaikkiin kyseisen kunnan yksiköihin, joita oli yhteensä 14. Kuitenkaan tietoa siitä, kuinka monen työntekijän kysely tavoitti ei ole. Opinnäytetyössä käytettiin kyselyä aineiston keräämisessä, koska tarkoitus oli saada mahdollisimman suuri ja kattava aineisto, mutta matalan vastausjoukon vuoksi tutkimusaineisto jäi pieneksi ja opinnäytetyö tätä myötä kärsi tutkimusaineiston kadosta. Tämä täytyy ottaa huomioon tutkimuksen laatua heikentävänä seikkana, eikä tutkimustulokset ole yleistettävissä.

Analyysillä ei myöskään voida tulkita kaikkien tutkittavana olevan kaupungin varhaiskasvatuksen työntekijöiden osaamista koskien lastensuojeluilmoitusta ja sen tekemistä. Tutkimustulokset antavat vain pienen näytön siitä mitä tämän kaupungin varhaiskasvatuksen työntekijät tietävät lastensuojeluilmoituksesta, sen tekemisestä ja minkälaista osaamista he itse kertovat tarvitsevansa lisää. Tulokset kuitenkin vahvistavat aiempien tutkimusten tuloksia, mikä lisää myös tämän tutkimuksen luotettavuutta. Opinnäytetyö tuo ajankohtaista tietoa varhaiskasvatuksesta ja siitä millaiselle lastensuojeluosaamisen kehittämiseksi varhaiskasvatuksen työntekijät kokevat olevan tarvetta.

## **7.2 Jatkotutkimus ja kehittämisideat**

Tämän opinnäytetyön aineistosta nousevien kehittämiskohteiden perusteella on keksittävässä monia erilaisia jatkotutkimusehdotuksia. Olisi syytä selvittää tarkemmin ja laajemmin varhaiskasvatuksen työntekijöiden osaamista koskien lastensuojeluilmoitusta ja sen tekemistä. Ja myös olisi tärkeää tutkia varhaiskasvatuksen ja lastensuojelun moniammatillista yhteistyötä ja sitä miten moniammatillinen yhteistyö toteutuu näiden kahden eri toimijan välillä. Moniammatillisen yhteistyön rakentamisen näkökulmasta varhaiskasvatuksen sosionomeilla on suuri rooli, koska he vastaavat lapsen hyvinvoinnin edistämisen ja toimijuuden vahvistamisen lisäksi myös lapsen ja perheiden osallisuuden vahvistamisesta erilaisissa verkostoissa.

Opinnäytetyön aineiston pohjalta ja siitä nähtävän osaamisen kehittämisen tarpeen myötä esimerkiksi koulutuksen järjestäminen varhaiskasvatuksen työntekijöille koskien lastensuojelua kokonaisuutena olisi tarpeellinen. Koulutuksen yhteydessä myös toimintalinjan suunnittelu

yhdessä kaupungin varhaiskasvatuksen ja lastensuojelun välillä voisi edistää moniammatillista yhteistyötä, sekä lisätä varhaiskasvatuksen työntekijöiden osaamista koskien koko lastensuojelua. Myös sote-uudistuksen ja sen myötä lastensuojelun siirtyminen hyvinvointialueille voi vaikuttaa heikentävästi yhteistyöhön varhaiskasvatuksen kanssa. Tämän vuoksi olisikin erittäin tärkeää, että varhaiskasvatuksen ja lastensuojelun yhteistyötä vahvistettaisiin kaikin keinoin.

Opinnäytetyön aineistoon perehtymisen jälkeen nousi esiin kysymys, onko varhaiskasvatuksen työntekijöiden koulutustaustalla vaikutusta työntekijän osaamiseen koskien lastensuojeluilmoitusta, sekä koko lastensuojelua. Tuloksista oli nähtävissä, että oli todennäköisempää, että varhaiskasvatuksen opettajana työskentelevä oli tehnyt uransa aikana lastensuojeluilmoituksen, mutta vaatisi tarkempaa tutkimusta siitä onko koulutustaustalla merkitystä. Kyselyyn ei vastannut yksikään varhaiskasvatuksen sosionomi ja olisi ollut mielenkiintoista nähdä miten sosionomikoulutuksen saaneen varhaiskasvatuksen ammattilaisen vastaukset olisivat eronneet muista koulutustaustoista tulleiden työntekijöiden vastauksiin. Tutkimustulosten pohjalta nähdään, että lastensuojeluosaaminen ja kehittäminen varhaiskasvatuksessa on aiheena ajankohtainen ja näin ollen varhaiskasvatuksen sosionomien ydinosaamiselle olisi tarvetta varhaiskasvatuksessa.

## Lähteet

Airaksinen, T. & Vilka, H. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Tammi.

Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. 2019. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. Viitattu 20.3.2023. <https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINNÄYTETÖIDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf? t=1578480382>.

Araneva, M. 2016. Lapsen suojelu: toteuttaminen ja päätöksenteko: käsikirja lapsen asioista päättävälle. Helsinki: Talentum Media Oyj.

Fach-Eriksen, A., Toros, K. & Tart, K. 2021. Collaboration of Child Protective Services and Early Childhood Educators: Enhancing the Well-Being of Children in Need. *Early Childhood Education Journal*. 49:995-1006. Viitattu 1.5.2023. <https://doi.org/10.1007/s10643-020-01149-y>.

Heinonen, H., Iivonen, E., Korhonen, M., Lahtinen, N., Muuronen, K., Semi, R. & Siimes, U. 2016. Lasten oikeudet ja aikuisten vastuut varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Hietämäki, J., Kuusinen V., Pursi, K. & Rajala, R. 2017. Lastensuojeluilmoitusprosessi moniammatillisen yhteistyön näkökulmasta. Julkaisussa *Yhteiskuntapolitiikka* 82:4. [https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135193/YP1704\\_Hietamakiym.pdf?sequence=2&isAllowed=y](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135193/YP1704_Hietamakiym.pdf?sequence=2&isAllowed=y).

Isoherranen, K. 2012. Uhka vai mahdollisuus: moniammatillista yhteistyötä kehittämässä. Väitöskirja. [https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/37493/isoherranen\\_vaitoskirja.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/37493/isoherranen_vaitoskirja.pdf?sequence=1&isAllowed=y).

Kallioma, R. 2022. "Mitä kaikkea me oikeasti siellä arjessa tarvitaan". Varhaiskasvatuksen opettajien lastensuojeluosaaminen työelämän tarpeiden näkökulmasta. Pro gradu – tutkielma. Oulun yliopisto. Viitattu 30.1.2023. <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-202208173339.pdf>.

Karila, K. Kosonen, T. & Järvenkallas, S. 2017. Varhaiskasvatuksen kehittämisen tiekartta vuosille 2017–2030. Suuntaviivat varhaiskasvatukseen osallistumisasteen nostamiseen sekä päiväkotien henkilöstön osaamisen, henkilöstörakenteen ja koulutuksen kehittämiseen. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja. 2017:30. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80221/okm30.pdf>.

Koivunen, P-J. 2009. Hyvä päivähoito. Työkaluja sujuvaan arkeen. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kuusikko-työryhmä 2021. Kuuden suurimman kaupungin lastensuojelun palvelut ja kustannukset vuonna 2020. Kuusikko-työryhmän julkaisusarja 1/2021. Viitattu 20.3.2023. [https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/21\\_06\\_02\\_Kuusikko\\_Lastensuojelu\\_2020.pdf](https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/21_06_02_Kuusikko_Lastensuojelu_2020.pdf).

Lapsen oikeuksien sopimus: tiivistettynä. 2022. Unicef. Viitattu 23.10.2022.

<https://www.unicef.fi/tyomme/lapsen-oikeudet/lapsen-oikeuksien-sopimus/lapsen-oikeuksien-sopimus-tiivistettyna/>.

Lastensuojelulaki 417/2007. Viitattu 8.11.2022.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>.

Lastensuojelu 2019. Lastensuojeluilmoitusten määrä on kaksinkertaistunut kymmenessä vuodessa. Tilastoraportti 28/2020. Helsinki: Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 25.2.2023.

[https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140215/Tr28\\_20.pdf?sequence=1&is%20Allowed=y](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140215/Tr28_20.pdf?sequence=1&is%20Allowed=y).

Lastensuojelun laatusuositus. 2019. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2019:8. Toim. Eriksson, E., Korhonen-Puustinen, A., Malja, M., Petrelius, P. Sosiaali- ja terveysministeriö ja Suomen Kuntaliitto: Helsinki. Viitattu 30.1.2023.

[https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161862/STM\\_2019\\_8\\_J\\_Lastensuojelun\\_laatusuositus.pdf?sequence=4&isAllowed=y](https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161862/STM_2019_8_J_Lastensuojelun_laatusuositus.pdf?sequence=4&isAllowed=y).

Leinonen, M., Heiskanen, T. & Otonkorpi-Lehtoranta, K. Kyselyhaastattelu. 2017. Teoksessa tutkimushaastattelun käsikirja. Toim. Hyvärinen, M., Nikander, P. & Ruusuvoori, J. Tampere.

Mahkonen, S. 2018. Vuoden 2018 varhaiskasvatuslaki. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Nivala, E. & Rönkkö, S. 2021. Varhaiskasvatuksen sosionomin asiantuntijuus ja sosiaalipedagoginen osaaminen. Teoksessa varhaiskasvatuksen asiantuntijat: Yhteistyössä eteenpäin. Toim. Fonsén, E., Koivula, M., Korhonen, R. & Ukkonen-Mikkola, T. Tampere: Suomen varhaiskasvatus ry.

Pyhäjoki, J. & Koskimies, M. 2009. Varhainen puuttuminen ja dialogisuuden edistäminen huolen vyöhykkeillä. Teoksessa lapsiperheiden hyvinvointi 2009. Toim. J. Lammi-Taskula, S. Karvonen, S. Ahlström. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 9.11.2022.

<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80047/0e6f5676-9ccf-4490-8496-45c7b3acce5f.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Pärnä, K. 2012. KEHITTÄVÄ MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ PROSESSINA. Lapsiperheiden varhaisen tukemisen mahdollisuudet. Väitöskirja. Turun yliopisto. Viitattu 9.11.2022.

<https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/77506/AnnalesC341Parna.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Rousu, S. 2018. Mitä voisi olla uusi lastensuojelu? Teoksessa Tahto tehdä toisin. Toim. Ylikännö, M., Pätäri, T. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Räty, T. 2019. Lastensuojelulaki: Käytäntö ja soveltaminen. 4.painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Räty, T. 2015. Lastensuojelulaki: Käytäntö ja soveltaminen. 3.painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Saastamoinen, K. 2016. Lapsen suojeleminen. Viranomaisten ja muiden toimijoiden välisenä yhteistyönä. Käsikirja arjen toimintaan. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Salonen, S. 2019. ”SE PERHEN TUKI ON KUITENKIN ISO OSA MEIDÄN TYÖTÄ”. Ehkäisevä lastensuojelu varhaiskasvatuksessa lastentarhanopettajien kokemana. Pro gradu – tutkielma. Turun yliopisto. Viitattu 9.11.2022.  
[https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/147637/Salonen\\_Sanni\\_opinnayte.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/147637/Salonen_Sanni_opinnayte.pdf?sequence=1&isAllowed=y).

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014. Viitattu 25.3.2023.  
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301>.

Stenvall, E. 2021. Lapsen arkinen osallisuus – mistä lapselle syntyy kokemus, että voi osallistua ja vaikuttaa? Teoksessa kohti lapsen näköistä osallisuutta. Toim. H.Tulensalo , R.Kalliomeri & J. Laimio. Pelastakaa lapset ry.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Vantaa: Tammi.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Vantaa: Tammi.

Varhaiskasvatus 2020. Varhaiskasvatukseen osallistuneista lapsista enemmistö osallistui kunnan kustantamaan päiväkotitoimintaan. Tilastoraportti 32/2021. Helsinki: Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos. Viitattu 25.2.2023.  
[https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/143153/Tr32\\_21.pdf?sequence=5&isAllowed=y](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/143153/Tr32_21.pdf?sequence=5&isAllowed=y).

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022. 2022. Opetushallitus. Viitattu 23.9.2022.  
<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/varhaiskasvatussuunnitelman-perusteet-2022>.

Varhaiskasvatuslaki 540/2018. Viitattu 25.10.2022.  
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540#Pidm45949345511552>.

Vilka, H. 2021. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Virkkala, K. 2022. ”LASTENSUOJELU NÄHDÄÄN SEMMOISENA PEIKKONA”. Varhaiskasvatuksen työntekijöiden selontekoja lastensuojeluilmoitusprosessista. Pro gradu – tutkielma. Turun yliopisto. Viitattu 25.10.2022.  
[https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/153213/Virkkala\\_Katja\\_opinnayte.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/153213/Virkkala_Katja_opinnayte.pdf?sequence=1&isAllowed=y).

# Liitteet

## Liite 1. Kysely

### Lastensuojeluilmoitus varhaiskasvatuksessa

Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (\*)

"Varhaiskasvatuksen työntekijöitä koskee ilmoitusvelvollisuus, joten he ovat velvollisia ilmoittamaan sosiaalihuoltoon, jos heillä herää huoli lapsesta, lapsen kasvuolosuhteista, tai lapsen oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelutarpeen selvittämistä. Lastensuojelulaissa on säädetty, että jos huoli herää ei lastensuojeluilmoitusta voi jättää mistään syystä tekemättä."

Lastensuojelulaki 417/2007, 25§

#### Lastensuojeluilmoituksen tekeminen

**1. Tiesitkö, että varhaiskasvatuksen työntekijöillä on lastensuojelulaissa määritelty ilmoitusvelvollisuus? \***

- Kyllä  
 En

**2. Oletko tehnyt työurasi aikana lastensuojeluilmoituksen? \***

- Kyllä  
 En

**3. Jos vastasit ylempään kysymykseen kyllä, kuvaile muutamalla sanalla mistä syystä olet tehnyt ilmoituksen?**

---



---



---



---



---



---

---

---

---

---

**4. Jos olet tehnyt lastensuojeluilmoituksen/ilmoituksia, montako olet tehnyt?**

- 1-2  
 3-5  
 6-10  
 11-20  
 yli 20

**Työntekijöiden osaamisen näkökulma**

**5. Onko sinulle selkeää, millaisessa tilanteessa lastensuojeluilmoitus tulee tehdä? \***

- Kyllä  
 Ei

**6. Jos vastasit aiempaan kysymykseen ei, mikä sinulle on epäselvää lastensuojeluilmoituksen tekemisessä?**

---

---

---

---

---

---

---

---



---

---

---

**11. Koetko että, tarvitset lisäkoulutusta työnantajan toimesta lastensuojeluilmoituksen tekoon? \***

- Kyllä  
 En

**12. Jos vastasit aiempaan kysymykseen kyllä, kerro millaista lisäkoulutusta koet tarvitsevasi?**

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

**Taustatiedot**

**13. Kauanko olet työskennellyt varhaiskasvatuksessa? \***

- alle vuoden  
 1-2 vuotta  
 3-5 vuotta  
 6-10 vuotta  
 11-15 vuotta

yli 15 vuotta

**14. Ammattinimikkeesi \***

- Varhaiskasvatuksen avustaja
  - Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja
  - Varhaiskasvatuksen opettaja
  - Varhaiskasvatuksen sosionomi
  - Varhaiskasvatuksen erityisopettaja
  - Joku muu, mikä?
-

## Liite 2. Saatekirje esihenkilöille

Hyvä varhaiskasvatuksen esihenkilö,

Olen sosionomiopiskelija Sanna Rantanen Jyväskylän ammattikorkeakoulusta ja teen opinnäytetyötä yhteistyössä Kangasalan kaupungin varhaiskasvatuksen kanssa. Tutkimukseni nimi on ”Lastensuojeluilmoitus varhaiskasvatuksessa”. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää varhaiskasvatuksessa työskentelevien ammattilaisten valmiuksia tehdä lastensuojeluilmoitus ja selvittää varhaiskasvatuksen ammattilaisten tietämystä lastensuojeluilmoituksen tekemisestä.

Opinnäytetyön kysely toteutetaan määrällisen ja laadullisen kyselytutkimuksen yhdistelmänä. Kysely toteutetaan webropol-lomakkeella verkossa. Tutkimuksessa otetaan huomioon tarkasti luottamuksellisuus ja tämän vuoksi opinnäytetyön kyselyyn vastanneiden henkilöllisyyttä tai muita tietoja ei tule esiin opinnäytetyössä. Kysely on auki 31.1.2023 asti ja kyselyyn pystyy vastaamaan puhelimella, tabletilla ja tietokoneella. Tutkimuksen arvioitu valmistumisaika on 30.4.2023. Aineisto tullaan hävittämään opinnäytetyön valmistumisen jälkeen.

Liitteenä saatekirje, jossa tietoa työntekijöille opinnäytetyöstäni ja kyselystä, sekä linkki webropol-kyselylomakkeelle ja toivon, että te esihenkilöt jakaisitte saatekirjeen henkilökunnallenne. Minuun voitte olla yhteydessä opinnäytetyöhöni tai kyselyyn liittyvissä kysymyksissä sähköpostitse.

Kiitos avustanne jo etukäteen!

Ystävällisin terveisin,

Sanna Rantanen

### **Liite 3. Saatekirje työntekijöille**

#### **Hyvä varhaiskasvatuksen työntekijä,**

Olen sosionomiopiskelija Sanna Rantanen Jyväskylän ammattikorkeakoulusta ja teen opinnäytetyötä yhteistyössä Kangasalan kaupungin varhaiskasvatuksen kanssa.

Tutkimukseni tavoitteena on selvittää varhaiskasvatuksessa työskentelevien ammattilaisten valmiuksia tehdä lastensuojeluilmoitus ja selvittää varhaiskasvatuksen ammattilaisten tietämystä lastensuojeluilmoituksen tekemisestä. Tutkimuskysymykset pohjautuvan työntekijöiden osaamisen näkökulmaan.

Tavoitteena on saada vastauksia seuraavaan kysymykseen:

- 1. Minkälaista osaamista varhaiskasvatuksen työntekijöillä on lastensuojeluilmoituksen tekemisestä?**
- 2. Miten työntekijöiden osaamista koskien lastensuojeluilmoitusta ja sen tekemistä voitaisiin vahvistaa?**

Vastaaminen on vapaaehtoista ja tapahtuu anonyymisti, eikä vastauksistasi ole mahdollista päätellä henkilöllisyyttäsi. Tutkimusaineisto kerätään Webropolilla luottamuksellisesti ainoastaan tätä opinnäytetyötä varten, sekä hävitetään tutkimuksen valmistuttua.

Kyselyyn vastaamiseen menee noin 10 minuuttia. Ohessa linkki Webropol-kyselyyn ja vastausaika on 31.1.2023 saakka.

Webropol-kyselyn linkki:

Tutkimus valmistuu huhtikuussa 2023, jonka jälkeen opinnäytetyö on luettavissa Theseus-julkaisuarkistossa.

**Kiitos jo etukäteen osallistumisestasi!**

Ystävällisin terveisin, Sanna Rantanen

## Liite 4. Sisällönanalyysi

Pelkistetyt ilmaukset	Ryhmittely	Käsitteellistäminen
<p>Kuvaile muutamalla sanalla mistä syystä olet tehnyt lastensuojeluilmoituksen?</p>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>-Lapsen puheet kotiloista</li> <li>-Lapsen hyvinvointi, huolenpito ja kasvuolosuhteet</li> <li>-Lapsen kasvun ja kehityksen vaarantuminen</li> <li>-Huoli lapsen hyvinvoinnista</li> <li>-Vanhempi pyytänyt apua</li> <li>-Vanhemman toiminen kotona</li> <li>-Lapsen piirustukset ja puheet</li> <li>-Lapsen epäasiallinen kohtelu</li> <li>-Lapsen kertoma väkivallasta</li> <li>-Perheessä oleva alkoholiongelma</li> <li>-Väkivallan uhka lapsen kotona</li> <li>-Fyysisen hyvinvoinnin laiminlyönti</li> <li>-Epäily vanhemman henkisestä väkivallasta lasta kohtaan</li> <li>-Lapsen aggressiivinen oireilu</li> <li>-Fyysiset vammat</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Päihteiden käyttö</li> <li>Epäily henkisestä pahoinpitelystä</li> <li>Lapsen perustarpeet ja perushoidon laiminlyönti</li> <li>Lapsen kasvuolosuhteet ja huolenpito</li> <li>Lapsen kaltoinkohtelun merkkejä</li> <li>Lapsen kehityksen vaarantuminen</li> <li>Vanhempi pyytänyt apua</li> <li>Vanhempi kertonut omasta toiminnastaan kotona</li> <li>Lapsi kertonut fyysisestä pahoinpitelystä itse</li> <li>Lapsen käyttäytyminen</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Lapsen fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin liittyvät tekijät</li> <li>Vanhemman fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin liittyvät tekijät</li> <li>Vanhempi tai lapsi kertonut jotain mihin tarvinnut reagoida</li> </ul>

Pelkistetyt ilmaukset	Ryhmittely	Käsitteellistäminen
<p>Kerro omin sanoin millaista koulutusta olet saanut koskien lastensuojeluilmoituksen tekemistä?</p> <p>- Useampi vuosi sitten työnantaja järjesti sosiaaliviranomaisten ja poliisin kanssa koulutuksen, jossa ohjeistettiin, kuinka menetellä uuden lastensuojelulainlain puitteissa.</p> <p>-Meillä on ollut pedagoginen koulutusilta, jonka yhtenä aiheena on ollut lastensuojeluilmoituksen tekemisen ohjeistus sekä työntekijän velvollisuus puuttua asioihin.</p> <p>-Lastensuojelulain muuttumisen yhteydessä.</p> <p>-Kunnan sisäistä koulutusta miten ja milloin tehdään.</p> <p>-Infoa asiasta</p> <p>-Varhaiskasvatuksen ja sosiaalihuollon yhteinen ilta, jossa lastensuojelun työntekijät kertoivat prosessista ja varhaiskasvatuksen henkilöstöllä oli mahdollisuus esittää kysymyksiä.</p> <p>-Viime koulutuksesta on jo pitkä aika ja silloin oli tullut jotain muutoksia ilmoituksen tekemiseen.</p>	<p>Työnantajan järjestämä koulutus</p> <p>Moniammatillinen koulutus</p> <p>Lain muuttuessa</p> <p>Sosiaalihuollon koulutus</p> <p>Kunnan sisäinen koulutus</p> <p>Sosiaalityöstä tultu pitämään luentoa</p> <p>Koulutusta poliisilta</p>	<p>Moniammattillisuus</p> <p>Laki</p> <p>Erlaisia koulutuksia</p>

<p>-Sosiaalityöstä tultiin käymään läpi lastensuojelunprosessia ja miten asia etenee siellä.</p> <p>-Poliisin koulutusta asiat ollut myös.</p> <p>-Sisäistä koulutusta prosessin ylläpitämiseen.</p>		
------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--	--

<b>Pelkistetyt ilmaukset</b>	<b>Ryhmittely</b>	<b>Käsitteellistäminen</b>
<p>Kerro millaista lisäkoulutusta koet tarvitsevasi lastensuojeluilmoitukseen liittyen?</p> <p>-Selkeä kuva prosessista ja sen etenemisestä ja vahvistusta/varmistusta asiasta.</p> <p>-Ohjeistus ja velvollisuus hyvä kerrata vuosittain.</p> <p>-Päivitystä.</p> <p>-Luentotyyppinen informaatio aiheesta.</p> <p>-Kertausta</p> <p>-Olisi hyvä säännöllisestä kerrata, jotta kaikki saisivat tarvitsemansa tiedot.</p> <p>-Yksikössä hyvä käydä läpi perusteet aikaajoin</p> <p>-Kertausta, koska prosessit muuttuvat</p>	<p>Selkeyttä prosessista</p> <p>Velvollisuudet</p> <p>Yhdessä oppiminen</p> <p>Kertausta</p>	<p>Yhtenäinen linja ilmoituksen tekemisessä koko varhaiskasvatus yksikössä ja selkeä kuva prosessista</p>